

Maak

Yesu Ye Weng Amun Maakbed Wongkoon

Maak Ye Buk Komo Dowad Wongkoon

Maak ye kedmengkandi kuu ye weng kimingkidan yaa Yesu Keresu kuu anam God ye Mingki, God ye aromkono awinoon andoon. Maak kuu wedmoon kuu durud yewed menebimaan kuristendan yaa. Kowe, kuristendan yi niindem aom aromni dowad wongkoon, kangdommo doberembirime anded. Wongkoon yaron kuu Romdanbed ambibkin yena yemoon yaa ana nangme burudande doriwen kumbed oonendiwen. Kumban Maak wedmoon kuu Yesu yaromkono kuu arimo, Romdan yi aromkono arebban, Seten yaromkono arebban kwangknon. Maak kuu anam andiwendan Rom aom doriib yi dowad buk kee wongkoon.

Wongkoonman

Maak yaningko anam kuu Yoon Maak. Yesumbed God ye deme awinoon yaron kuu Maak kuu kewedmanmo kowe, Yesu yoom yarindo. Kumban Yerusalem aombed kainoon kowe, Yesu ye weng wengamboroon. Pool yoom Baanabas yoom ibduruk weng amun kanyare dakmiwen kuu Maak nenwiniwen. Amaanbed Maak kuu Pita yoom Rom aombed doboroon. Pitambed ye indobbed komo wedmoon yaambd Maak kuu buk kee wongkoon. Wongkoon ye weeb kuu AD 55 areb o AD 65 areb.

Korok Weng

1. Yesu Kuu God Ye Deme Andowe Awinoon (1:1-13)
2. Yesu Kuu Galeli Angka Yarebe Kedmengkandoon (1:14–6:29)
3. Yesu Galeli Koronde Ambibkin Yena Aom Yarebe Kedmengkandoon (6:30–9:32)
4. Yesu Galeli Angka Ika Wene Kedmengkandoon (9:30-50)
5. Yesu Yudeayib Pereayib Yaa Yarebe Kedmengkandoon (*sapta 10*)
6. Yesu Burudandoon Ye Orokbon Arimingku Aom Komo Kamoon (*sapta 11–15*)
7. Yesu Bobnoon Yirimbed Nenkoonoon (*sapta 16*)

Yoon Baptaismanbed Yesu Ye Kiwaan Nekwoon

(Mt 3:1-12, Lk 3:1-18)

- 1** ¹ God ye Mingki Yesu Keresu ye weng amun andowoon kei.
² Kekee kurin anuk profesiman Aisaiyambed daande wongkoon kuu Godbed yedmoon,
 “Nembed ne weng yuk kanwini ye karub yedmaniine,
 yedin wene eb wananeeb ye kiwaan kuu yembed ongmene nekwaneen.”
- ³ “Amboon angkambed baande daandaneen,
 ‘Yariman mananeen ye kiwaan nekwise,
 ye kiwaan yorokmo ongmime.’ andimamaneen.” andoon.
- ⁴ Kwanekob, amaan arimbed Yoon kuu amboon aom wenekore, amarakmi yaa koronde amonombenib baptais kerime ande baande daandimaan. Baptais kee, Godbed yi amarakmi are nonondandi ye dowad. ⁵ Kwanoone, Yudea ambibkin ye kambong mimim koremdan yoom yi siti Yerusalem dan yoom, nimakarub yewudmo kuu yeyiib yaa winiwen. Wenenib, yi amarakmi kuu dakmiwe, yembed ok Yooden yirimbed baptais kerundoon.
- ⁶ Yoon kuu kemo kimimbed profesidan yi ebkad ongmimaib kumbederene, ye koborom yaa kuu dingkan kad ye kobaiknongiiib barimaan. Ye kuu ediib dura in okiibmo animaan. ⁷ Kwane dobere baande daandimaan, “Karub maa ne yoman anuk mananeen kuu korok darewoob aromkonoyiib, ne arebban. Ye yonkad nong kuu nembed yiri bumangke dudmungki deme kuu ne kuu yiminban, amborom kuu yaningko kuu ambab ari kowe. ⁸ Nembed yiib yaa kuu okbed baptais kerundimain, kumban yembed yiib yaa kuu Kingkin Karadmoyiib baptais kerundaneen.” andimaan.

Yesu Baptais Keroon

(Mt 3:13–4:11, Lk 3:21-22, 4:1-13, Yn 1:29-34)

- ⁹ Kwane kuyaronbed, Yesu kuu Galeli ambibkin ye kambong Nasaret domonde ok Yooden yiri wonoone, Yoonbed baptais kerunoon. ¹⁰ Kwane, Yesu kuu ok yirimbed deederene wedmoone, ambid kuu bengkeroone kuyaumbed Kingkin Karadmo kuu on arud areb ye ari wan kubudoroon. ¹¹ Kwanoone, ambid arimbed baande dakmi wengmo meneboon, “Eb kuu ne Dana, mimyob dowaken darewoob keebdaan, eb yaa anam kubimain.” andoon.
- ¹² Kwane kuyaumbed erebnariyiibban Kingkin Karadmombed amboon angka wene ande yedmoone wonoon. ¹³ Wenekore, ye kuu aron 40yiib kiib dingkan yi okad yaa doboroon. Kuyaronbed, Setenbed mene

ambarakmok ande nemengkanande kamaane, God ye engyus kuu ye yaa mene oonenimo kamiwen.

Ye Kedmengkandaneendan Ibduruk Boon

(Mt 4:18-22, Lk 5:1-11, Yn 1:35-42)

¹⁴Yoon kuu wii aom kamoniwe doboroon yaron kuu, Yesu kuu wene Galeli aom God ye weng amun baande yedmimaan, ¹⁵“Amonombi yaron kuu muneen kii! Godbed nimakarub yaa korok kere ooni yaron kuu dia kereen kowe, amarakmi yaa koronde amonombe weng amun yaa anam andime!” andimaan.

¹⁶Kwane, Yesu kuu bowan Galeli kebed yaa wene wedmoone, Saimon yoom ye daman Endru yoom kuu oon bidan kowe bowan angka oon bi ye men kamobiwe, ¹⁷Yesumbed yi yaa yedmoon, “Yiib kuu ne yoman minibko, oon bi areb Godiib yaa nimakarub bi ye kiwaan kedmengkanda.” andoon. ¹⁸Andoone, erebnariyiibban yi oon bi ye men kuu kuri nongkobendekorib, ye yoman kedmengkandok ande winiwen.

¹⁹Ambabban kumbed wenenib wedmoone, Sebedi ye meed Yems yoom Yoon yoom kuu oon bi motod aombed oon bi ye men nekwe ongmiib. ²⁰Kwane wedmendekore, erebnariyiibban yembed yi yaa baandoone, yi ambe yoom yi deme karub yoom kuu domondekorib ye yoman kedmengkandok ande winiwen.

Yesumbed Awad Yedme Anburoon

(Lk 4:31-37)

²¹Kwane, Yesu yoom ye yoman winiwendan yoom wene Kapeenaum taun yaa nandiwe, Sabat aron keruune, Yesu kuu wene kurikuri ambiwoom aomnekore, andowe kedmengkandoon. ²²Kwane, nimakarub kuu ye kedmengkandi yaa kuu wengamberekorib binangkiwen, amborom kuu God ye deme yaromkonoyiibbed kedmengkandi ye karub areb, Yuudan yi amob kedmengkandidan arebban kowe komarewa kii ande meeniwen.

²³Kwane kuyaambed, karub maa awad arewambed ibnenoon kuu Yuudan yi kurikuri ambib kuyaom mene komkoon, ²⁴“Yesu Nasaretman, eb kuu nub yaa komo kamandewed? Eb kuu mene nub monmarandewedoo? Eb kuu nekaad, God ye Karadmo Ye Karub kui!” andoon.

²⁵Andoone, Yesumbed awad yaa yobdoodmo yedmenoon, “Iwari kere! Ye niindem aom kuu koronde angkadere!” andoone, ²⁶karub kuu awadbed kot ayimaun areb kenambunmo kanyobene kankorarekore, ye niindem aom kuu komke angkadoroon.

²⁷Kwanoone, nimakarub korem kuu binangki darewoob kerekorib, yikareb kaamobiwen, “Kee komarewa kii! Kedmengkandi yewewiib,

aromkonoyiib kee! Yembed awad arewa yedmendaane, ye weng wengambere kwanimaib kuiyool!” andiwen. ²⁸Kowe, Yesu komo kamoon ye weng kuu kirodmo Galeli ambibkin aom okad yimin yimin yaa daande yareen.

Yesumbed Yemoon Ongmenaboon

(Mt 8:14-17, Lk 4:38-41)

²⁹Kwane, Yesu yoom Yems yoom Yoon yoom Saimon yoom Endru yoom kurikuri ambib domonde, Saimon yoom Endru yoom yi ambiwoom wiwiwen. ³⁰Saimon ye anodkan kuu anikadiib kowe, angki yeman ari angkuune, yu weng kuu Yesu yaa yedmeniwen. ³¹Yedmeniiwe, ye kuu yuyiib yaa wene dingki yaambéd awinendoone, anikad kuu dowan keroone, nenkoonoone aromnenu yaro doberekorú, yi yaa animan nekwe age bangkandeen.

³²Kuye aron kubune amnoom yaambéd, taundan yenambéd bob anikaddan koremiib awad arewambéd ibnendiwendan koremiib kuu Yesu yaa benminiwen. ³³Benminiiwe taundan korem kuu ambib kuyaa mimyamo keriiwe, ³⁴nimakarub yemoon bob anikad maa maayiiib menebiwen kuu Yesumbed God yaromkonombéd ongmenaboone wadkeriwen. Angkon awad arewa yemoon yedme yenburenaboon kuu yi weng dakmi kuu kebenoon, amborom kuu ye kuu yikaad kowe.

Yesu Obonmo Angkambéd Kurikuri Keroon

(Lk 4:42-44)

³⁵Kwane warewinimbed, Yesu kuu deedere yaro ambiwoom kuu domonde wene obonmo angkambéd kurikuri keroon. ³⁶Kwanoone, Saimon yoom yangkodmi yena yoom kuu wene ye ande onmiib. ³⁷Onmenmo wene ye wedmenekorib, kenambun daaniwen, “Nimakarub korem kuu eb ande onmiib kii!” andiwen. ³⁸Kwanandiiwe, Yesumbed yedmoon, “Nub kuu koronde kimyen wunubka, kambong dia dia yaambéd God ye weng amun daanda. Kwani ye dowad kumbéd ne kuu manaan kowe.” andoon.

³⁹Kowe, Galeli ambibkin aom dewenenib, Yuudan yi kurikuri ambiwoombéd God ye weng amun daandenmo wenene, awad arewa yaa yedme yenburaane angkanimo kamiwen.

Karub Kaningki Bowiib Ongmoon

(Mt 8:1-4, Lk 5:12-14)

⁴⁰Kwane, karub kaningki bowiib kuu Yesu yaa mene dangbodín yiri bumangkene eekmoon, “Eb dowaken keroka ongmewebko amun kere ne karub yaa ika dabokna.” andoon. ⁴¹Kwanandoone, Yesu kuu mimyob darewoob keenekore, ye dingki yire angkoronene, “Ne dowakenaa, amun

kerok.” andoon. ⁴²Andoone kwane kuyaambed, kaningki bob kuu dowan keroone amun keroon.

⁴³⁻⁴⁴Kwanoone, Yesumbed weng yobdood yedmenoon, “Kibireb kee wene, God dore Yuudan dore wedyiri dobiri ye karub yaamo. Eb amun kerewen kuu korokbene. Kaningki bob aroon ye amob Mosesbed yedme kowoon kuu kwane dingkan nengkebko agedmo keroko God yaa baeb kone eso ande. Kwananeeb kuu eb yaa komarewa keroon kuu yi yaa anam kwanoon ye dowad kowe, kwane. Kumban, eb yaa komarewa keroon kuu karub yena yaa dakmaab! Ma kwamaab!” andoon. ⁴⁵Andoonkob wonoon kumban karub kuu wene ogoodmo kwane dakmenmo wonoone, weng kuu daande yareen. Kwanoon kumbed Yesu kuu karub murubia ari kambong aom awunindeban, amborom kuu ye yaa mene king kerok andaib anded. Obonmo angka doreen kumban, nimakarub kuu kuyaa kuyaambed ye yaa menebiwen.

Yesumbed Id Yidnoonman Ongmoon

(Mt 9:1-8, Lk 5:17-26)

2 ¹Aron yena dowan keruune, Yesu kuu ika mene Kapeenaum aom yambib yaa nandoon kii andiwe taundan kuu wengamberekorib, ²yemoon nedbiwen kuu ambiwoomiib bunangkayiiib kuu muubniwen. Nedbiwe, yembed God ye weng amun daandoon. ³Daandeene, karub kaningiib yenayiib kuu yimbed id yidnoon ye karub kuu nenminiwen. ⁴Kumban Yesuyiib yaa kuu nen awunindeban, amborom kuu nimakarub yemoon kowe, ye doreen ye korok arimbed wid yeman kuu bongmekorib, id yidnoon ye karub kuu did ari angkeen kumbed nong yaambed awine awine kankubuniwen. ⁵Kwaniwe, Yesu kuu yi anam andi yaa wedmekore, id yidnoon ye karub yaa yedmenoon, “Ne dana, eb ambarakmi kuu are nonondandoon kii.” andoon.

⁶Andoone, Yuudan yi amob kedmengkandidan yena kuu kuyaa dibiib kowe, wengamberekorib yikareb meendobenabiwen, ⁷“Karub kee komarewa kwane dakmeen kii? Ye kuu God yaningko monmaroon kii. Kanembed ambarakmi kuu are nonondandaneen? Godmo kii!” ande meeniwen.

⁸Kwane kuyaambed, yi niindem aom meendobiib kuu Yesu kuu yekaadkeroon kowe, yembed yi yaa yedmendoon, “Komande yiib niindem aom kwane meendobiib? ⁹Id yidnoon ye karub yaa yobdoodban yedmi kuu kunambed? Eb ambarakmi kuu are nonondandoon andi dee? O dembe yaro eb did kande wene andi dee?^a ¹⁰Kumban, Karub Ye Mingki kuu God ye deme yaromkonoyiib ambarakmi are nonondandi ye dowad

^a 2:9Are nonondandoon andi ye weng kuu yobdoodban, amborom kuu are nonondandi ye weng kuu anam dee anamban dee wedmi yemanban kowe.

okad yiri monoon kowe, yuib akme kaadkeri yeman kuu kei.” andekore, ¹¹ id yidnoon ye karub yaa yedmenoon, “Nembed ke yedmebdaan kei, dembe yaro eb did kande eb ambiwoom wene.” andoon. ¹² Andoone, yi korem keenombiriwe dembe yaro ye did kande kore wonoon. Kwanoone, yi korem kuu binangkekorib, God yaa kubene yedmiwen, “Nub kuu kee kwamune ma wedmimokban kii.” andiwen.

Livai Yaa Yedme Nendoon

(Mt 9:9-13, Lk 5:27-32)

¹³ Angkon amaan, Yesu kuu bowan kebed angka wonoon. Wonoone, kadaareb kuu ye yaa miniiwe, yembed andowe kedmengkandoon.

¹⁴ Kwane wene wedmoone, Alfeyus ye mingki Livai kuu Saesaa ye tak od bimaib ye ambib mana aom dibeen kowe, Yesumbed ye yaa yedmoon, “Ne yoman mene.” andoone dembe yaro ye yoman wonoon.

¹⁵ Kwane Livai yoom Yesu yoom Livai yambiwoom winiwe, tak od bimaibdan yemooniib Yuudan yikanmo yi amowamob awinindodan yena yemooniib Yesu ye kedmengkandaniib kuu ye yoom dibo animan aniib. Yi korem kuu ye yoman winiwen, yi kuu yemoon keroon.

¹⁶ Dibo aniiwe, Yuu yi amob kedmengkandidan yena angkon yi kuu Farisi kowe, yimbed wedmekorib, ye kedmengkandandan yaa kaamondiwen, “Komande ye kuu tak od bimaibdan yoom amarakmidan yoom dibonib aniib?” andiwen. ¹⁷ Kwanandiiwe wengamboroon kowe, yembed yi yaa yedmoon, “Dokta kuu amundan yi dowadban, bob anikadiibdan yi dowad kowe, ne kee manaan kee yorokmo doriibdan yaa amonombime andi dowadban, amarakmidan yaa amonombime andi dowad manaan.” andoon.

Animan Koronde God Yaa Meeni Aron

(Mt 9:14-17, Lk 5:33-39)

¹⁸ Aronki yena kuu Yoon ye kedmengkandandan kuu aronki mimo animan koronde God yaa meenimo kamimaib. Farisidan kangkon kwanimaib. Kwanimaib kowe, karub yenambed mene Yesu yaa kaamoniwen, “Yoon ye kedmengkandaniib Farisi yi kedmengkandaniib kuu animan koronde God yaa meenimo kamiib kowe, komarewakob eb kedmengkandebdan kuu kwanimokban?” andiwen.

¹⁹ Kwanandiiwe, Yesumbed inande yedmoon, “Wonong awanandameenman yangkodmia ye yoom doriib kuu komande animan koronde God yaa meenimo kamaniib? Yiminban down. ²⁰ Kumban aron kuu mananuun, aron kwane awanandameenman kuu yi yaambed nenwananeen. Kwananeen kumbed animan koronde God yaa meenimo kamaniib.

²¹“Kuruweng kuu kei. Karub maa ebkad barad yeeb kandene ebkad kurin biringkoon ye dem yaa yoone kaarangkoon karen, ogoone ebkad barad nedbeene ebkad kurin kumbed biringke dem darewoowiib kere arewa keroon karen. Kowe korem kwanimokban.

²²“Kuruweng maa kei. Karub maa wain ok yeeb kande wain ok yowo ba kadbed kurin yeman ongmiwen aom bunoon karen, wain okbed kabayingke kad biringke wain ok kuu onduknoon karen. Kwananeene, wain okiib wain ok yowoyiib kuu arewa keraneen kowe, kwanimokban, wain ok yeeb kuu wain ok yowo yeeb aombed bunimaib.” andoon.

Sabat Aron Ye Yariman

(Mt 12:1-14, Lk 6:1-11)

²³Sabat aron^b maaaa arimbed, Yesu yoom ye kedmengkandeendan yoom wene mongkobon kuu kiwaan kebed angkara angkara kowe wenonib, ye kedmengkandeendanbed baali yob kuu biangke ab daadme anande kamiwen.^c ²⁴Kwamiwe, Farisidanbed Yesu yaa kaamoniwen, “Komarewa kii, komande Sabat aron arimbed deme awinaib ye amob domokbiib?” andiwen.

²⁵Kwanandiiwe, Yesumbed inande yedmoon, “Dewid yoom yangkodmia yoom kuu animaniibban mungi bobnekorib kwaniwen ye weng kuu yiib ma kimingkindokowoo? ²⁶Weng kei. God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok darewoob Abiataa doboroon yaron yaambed, Dewid kuu God ye kurikuri ambiwoom aomnene God ye kerebiri arinambo ari nongkobimaib ye om amob God dore Yuudan dore wedyiri dobiridanmo ani yeman kuu anoon. Anekore, yena kuu yangkodmia yaa bangkandoone aniwen.

²⁷“Kwane, Sabat aron kuu nimakarub yi dowad Godbed ongmoon. Wengaiwoo? Nimakarub kuu Sabat aron ye amob ye dowad ongmino. ²⁸Kwani kowe, Karub Ye Mingki kuu Sabat aron kuned ye Yariman kii.” andoon.

3 ¹Sabat aron maaaa, Yesu wene kurikuri ambiwoom aomne, karub dingki biridiib dingki kongiib angkaknoon kuu wedmenoon. ²Kowe, karub yena kuu Sabat aron arimbed ongmoaka wedmekorib, kangdod aom wene yedmem Sabat aron arimbed deme awinoon kowe anam ambarakmoon andi ye dowad keenombiriwen. ³Kwane Yesumbed karub dingki arewa yaa yedmenoon, “Nimakarub yi arinambo arimbed dembe.” andoon. ⁴Kwanandekore, yembed keenombiriwendan yaa kaamondoan, “Sabat aron ari amob kuu kunambed, nimakarub yaa amun kami dee,

^b 2:23Sabat aron kuu Yuudan yi kurikuri yaron, yiidki yeman, deme awini kuu amob.

^c 2:23Baali yob biangke ab daadme ani kuu yimin, Yuu yi amob kuyaom kuu. Duteronomi 23:25 kimingke. Kumban Farisidanbed amob maa ari kowiwen.

arewa kami dee, o dangkorodore nenkooni dee, aye kowi dee?” andoon, kumban yi kuu inandindo iwari keriwen.

⁵Kwane, Yesu kuu yi niindem aom wabkad kara kuu yekaad kowe, norin wande miin kubiyiibban kerekore, kereknanabe karub dingki arewa yaa yedmoon, “Eb dingki yire.” andoone kwanoon. Kwanoone, ye dingki kuu kirodmo amunmo keroon.

⁶Kwanoone, Farisidan kuu koronde wene King Erod dabokniwendan yaa komarewa kere Yesu ayanuub ande dakmiwen.

Kadaareb Yesu Ye Yoman Winiwen

(Lk 6:17-19)

⁷Kwane, Yesu yoom ye kedmengkandeendan yoom kuyaa koronde bowan Galeli angka winiwe, kadaareb kuu ambibkin Galeli yaambed yi yoman winiwen. ⁸Yembed komo kamoon ye weng kuu daande yaruune wengambekorib, angkon Yudeadaniib Yerusalemdaniib Idumea ambibkindaniib ok Yooden yaradaniib awanewandeen Taiya taun yoom Saidon taun yoomdaniib nimakarub yemoon yeyiib yaa miniwen. ⁹⁻¹⁰Yembed yemoon ongmenaboon kowe, bob anikaddan kuu ye yaa badmenande kadaareb aom wibdidkanmo winiwen. Kwanimaib kowe, nimingkaib andi ye dowad ye kedmengkandeendan yaa yedmoone parai motod kanminiwen. ¹¹Kuyaron kuu awad arewambed karub ibnendiwen kuu ye wedmenekorib, ye arinambo arimbed bumangke kirobenib komkanib “Eb kuu God ye Mingki kii!” andimaib, ¹²kumban yembed yi yaa ye kuu God ye Mingki kii andaib ande weng yobdood yedmendimaan.

Apasodan Kinoon

(Mt 10:1-4, Lk 6:14-16)

¹³⁻¹⁴Kuye yondem ari kuu Yesu weneene ye yoman winidan kangkon winiwe aangko angka daanekoriwe, yembed kedmengkandandameen ye karub wad ayooiib kinoone nedbiwe yi yaa yedmendoon, “Yiib kuu ne apasodan ande kinaan kii.” andoon. Kuye dowad kuu ye yoom yarenib, yembed yedmaneena wene ye weng amun kanwene daandenib, ¹⁵ye aromkono kondaneene awad arewa yaa yedme yenburimo kamaniib kui.

¹⁶Wad ayooob kinoondan yi aningko kuu kei, Saimon yoom (yaningko mamaa Yesumbed konoon kuu Pita), ¹⁷Sebedi ye meed Yems yoom Yoon yoom (yi aningko mamaa Yesumbed kondoon kuu Boaneeges, kuye id kuu arud nambad areb ye karub), ¹⁸Endru yoom Filip yoom Baatolomyu yoom Matyu yoom Tomas yoom Alfeyus ye mingki Yems yoom Tedeus yoom Saimon nubka oone doberem ande nangboonman yoom ¹⁹Yudas Iskeriot Yesu yaa ambodagoonman yoom kui.

Yesu Ye Aromkono Kuu God Yaambed Kandoon

(Mt 12:22-29, Lk 11:14-23)

²⁰Kwane, Yesu kuu ika wene ambiwoom aomnoone, nimakarub yemoo angkon menebe aomne diiriwen kowe, ye yoom ye kedmengkandeendan yoom kuu animan mengke anindeban keruwen.

²¹Kwane, ye enaya damana kuu weng kee wengamberenib, “Ye kuu warudki keroon kowe, wene nendem.” ande nendok winiwen.

²²Angkon Yuudan yi amob kedmengkandidan yena Yerusalem arimbed miniwen kumbed yedmiwen, “Ye kuu awad arewa yi korok darewoobbed ibnenoon kii. Awad kee yaromkonoyiib kumbed awad arewa kuu yedme yenburaane angkanimo kamiib kii.” andiwen.

²³Kwanandiiwe, Yesumbed yi yaa kuruweng dakmoon, “Wengaiwoo? Setenbed ye awad arewa kuu ma yedme yenburoone angkaniwenkowoo? Dowan! ²⁴Ambibkin mimodan kuu andokbe yeka yeka kere yikanmo nangmaniib kuu, dobaraibban yowore dowan keraniib. ²⁵Kwane ambib mimodan kuu andokbe andokbe kamenib yikanmo nangmaniib kuu, dobaraibban yowore dowan keraniib. ²⁶Seten awene kwangkon andokbe andokbe kamenib yikanmo nangmiwen karen kuu, dobaraibban yaromkono yimin wandi aron muneen karen. ²⁷Anam kuu kei. Karub maambed karub aromkonoman yambiwoom no bongme aomne ye yiribman bi kuu yiminban, karub aromkonoman kuu oonoon kowe. Ibduruk kuu yembed karub aromkonoman kuu nong yengbe kowekored, yambiwoom bongme aomne ye yiribman bi kumbedmo yimin.

²⁸“Nembed yiib yaa ke anam yedmendaan kei, nimakarub yi ambarakmiyiib God yaningko monmari wengiib korem kuu are nonondandi kuu yimin. ²⁹Kumban kanembed Kingkin Karadmo yaningko monmaraneen kuu aron korem korem are nonondandaanban.” andoon. ³⁰Kwane yedmoon amborom kuu yimbed ye yaa kuu awad arewayiib andimaib kowe.

Yesu Ye Enaya Damana

(Mt 12:46-50, Lk 8:19-21)

³¹Kwane, Yesu ye ena yoom ye damana yoom kuu mene bunangkambed doberenib karub maa yedmiwe ambiwoom wene Yesu yedmenok wonoon. ³²Kadaareb kuu ye dia diberenib awanewandiwen kowe, yimbed Yesu yaa yedmeniwen, “Eb ena yoom damana yoom kuu eb wedmebdande bunangka doriib kii.” andiwen.

³³Kwanandiiwe, yembed kaamonoon, “Ne enaya damana kuu kane kane?” andoon. ³⁴Kwanandekore, ye dia dibere awanewandiwendan yaa kereknanmo dewene yedmoon, “Ne enaya damana kuu kee dibiib kei. ³⁵Kane kanembed God ye dowaken yaambed kamimaib kuu ne enaya damana kii.” andoon.

Kab Kiradmoon Ye Kuruweng

(Mt 13:1-23, Lk 8:4-15)

4 ¹Yesu kuu angkon ika bowan angka wenekore, andowe kedmengkandeene, nimakarub yemoon ye yaa menebe awanewandiib kowe, yi kuu ok kebed yaa kwane dibiriiwe, ye kuu parai motod aombed aomne dome angkaro kebed diambed yinmonekore, ²kuruweng yemooniib yi yaa kedmengkandene ma yedmoon kuu kei.

³“Wengambirime! Yongbon yariman kuu ayongmon yeeb angka wene yob kab kiradmande wonoon. ⁴Kwane wene kiradmenmo wonoone, yob yena kuu kiwaan angka kiroboon kowe, onbed wan menebe ane dowan keriwen. ⁵Kwane, yob yena kuu dumnad yiri okad embengmo ari kiroboon kowe, kirodmo demboon, amborom kuu okad kuu ambab yirimban kowe. ⁶Kab kuu demboon kumban okad kuu ambab yirimban kowe, yumburum ambab yiri kubunebindo keroone, aron yaro mene yuruune niminbed kab kuu koknoon. ⁷Yob yena kuu okad yik kawiiib ari kiroboon kowe demboon. Demboon kumban yik kabbed dabuknandoon kowe idiib kerindo. ⁸Yob yena kuu okad amun ari kiroboon kowe, dembe deederene idiib kere wonoon. Yena kuu id 30yiib, yena kuu id 60yiib, yena kuu id 100iib keroon.” ande kuruweng dowan kerekore, ⁹yedmoon, “Kanembed kerendemiib keroka kwane wengamborok.” andoon.

¹⁰Amaan, kadaareb wenebiwen ye yoman kuu ye kedmengkandeendan wad ayoob yoom yena ye yoman yarebiibdan yoombes Yesu yaa kuruweng ye id kandi ye dowad kaamoniwen. ¹¹Kaamoniwe, yembed yedmoon, “Weng id angkara biknoon kuu yiib yaa korokbendimain, Godbed korok kere ooni yeman. Kumban ne yaa daboknindodan kuu kuruweng yaambesmo dakmimain ¹²kowe, God Ye Weng aom wongkoon kuu yi yaa kwamune keroon kuu ke yedmoon kei,

‘Yi kuu wedmimaib kumban akmi ye id kandindeban,
wengambirimaib kumban weng id kandindeban.

Kwamune kuu id kandaniib kuu
amonombaniiwe Godbed yi ambarakmi are nonondandaneen
kui.’” andoon.

¹³Kwanandekore, kedmengkandeendan yaa ika yedmoon, “Kuruweng kee id kandindoyoo? Kee id kandindo kowe, kuruweng maa maa ye idbed kandaniib dee? ¹⁴Id angkara kuu kei.

“Yongbon yariman kuu God ye weng amun kiradmoon areb.

¹⁵Nimakarub yena kuu okad kamkono kiwaan areb. Yob yena kiwaan angka kiradmoon kuu God ye weng amun wengambiriwen kumban weng yi yaa kiradmoon kuu Setenbed mene benwinimaan. ¹⁶Nimakarub yena kuu dumnad yiri okad darewoobban ari areb. Yob kiradmoon kuu God ye weng amun wengambere kubiwen ¹⁷kumban, yi kuu

yumburumiibban areb kowe, aron doboobban weng amuniib awine dobirimaib. Kuu kwamune, God ye weng amuniib yaa yenbandi o dabab kondi ye arud barang yi yaa manaane kirodmo God ye weng amun yaa kuu korondimaib. ¹⁸Nimakarub yena kuu okad yik kawiiib areb. Yob kiradmoon kuu God ye weng amun wengambiriwen ¹⁹kumban, okad kiri doruub ye meenimo dobiriyiib, yiribman yemooon baan kowe God yaamban yiribman yaamo kubimo dobiriyiib, yiribman maa maa bi ye inameniib kumbed God ye weng amun dabuknandoon kowe, God ye weng amun kuu ye idiibban keriwen. ²⁰Nimakarub yena kuu okad amun areb. Yob kiradmoon kuu God ye weng amun wengamberekorib, anam andaiwe God ye weng amun ye id kuu yena 30yiib kere, yena 60yiib kere, yena 100iib ika ika keroon kwamune kerimaan areb kii.” andoon.

Komo Bangkabdoon Kuu Awine Ambangke

²¹Kwane, yembed ika yedmoon, “Lem kuu kanmene meneki wongdem aom kowi dee, angkimbon arak dabderem aom kowi dee? Kwanimokban, lem ye dobirimbon ari kowimaib. ²²Komo biknoon kuu dian yaa kowaneen. ²³Kanembed kerendemiib keroka kwane wengamborok.

²⁴“Komo wengambiriwen kuu korobe meenime. Yiibbed yena yaa wengyundimaib kuu Godbed yiib yaa kangkon kwamendiwen kwamune areb yiib yaa wengyundaneen, kumban korobe andangke keenombaraneen kumbed kakman kuu ariyiib yiib yaa kondaneen. ²⁵Kanembed anam andi yekaad ongme meenaneen kuu Yarimanbed yemooon bangkananeen, kumban kanembed kuuyiibban kuu yeman korem kuu ye yaa Yarimanbed yeka baneen.” andoon.

Yob Dembi Ye Kuruweng

²⁶Kwane, yembed ika yedmoon, “Godbed korok kere ooni kuu kekamune areb. Karub maa yob kab okad yiri kiradmoon. ²⁷Yembed annoomiib angke awingyawiib dembe kameen kumban komarewa yim deedere kainimaan kuu yekaadban. ²⁸Okad yuka bangkanimaun. Ibduruk kuu korok aangke deedere imkonoyiib kere norokiib kere idiib kerimaan. ²⁹Kwane, yob kuu idiib kere amne yumu keraane bimaib.” andoon.

Mastet Yob Ye Kuruweng (Mt 13:31-32, Lk 13:18-19)

³⁰Angkon ika yembed yedmoon, “Godbed korok kere ooni kuu komo kuruweng yaambad dakme kwamune areb ande kedmengkanuub? ³¹Kukuu at mastet areb, ye yob kab embeng embeng, yob kab yena arebban kumbed be wene okad yiri kibingkimaib areb. ³²Kumban mastet yob kab kuu deedere darewoob kere yongbon kab yena arebban

kowe, nondong dareb dareb keraane, ayari onbed wanmene kubun aom dibirimaib.” andoon.

³³ Yesumbed kuruweng kee areb kwamune weng yemooniib weng amun dakmoon kuu nimakarub yi kaadkeri ye kumunkingki kuyaambed kedmengkandoon. ³⁴ Ye kuu kuruwengmo ogood wengiibban yi yaa daandimaan, kumban ye yoom ye kedmengkandeendan yoom yimbirimo keriiwe, weng id korem kuu kedmengkandoon.

Yesumbed Nuuwa Oknondoka Kebenoon

(Mt 8:23-27, Lk 8:22-25)

³⁵ Kuyaron oobne yaambed, Yesumbed ye kedmengkandeendan yaa yedmoon, “Nub kuu koronde bowan yara yanem.” andoon. ³⁶ Kwanandoone, yi kuu kadaareb domonde kwane parai motod nandekoriwa, yenayiib yi parai motodiib ibnekeriwa, andowe yaniwen. ³⁷ Kwane yaniiwe, wedya kuu nuub darewoob kuwengiib wuure kanmonoon kumbed, oknondok kuu motod aom ambungkane amburunande kameen. ³⁸ Yesu kuu motod yibi anukbed korok ambongkoni yemaniib kowekore kwari unuk angkoon kowe, ye kedmengkandeendanbed kaakmenenib yedmiwen, “Kedmengkandi korok oi. Ke ok kubunandamuub kei, eb meenindoyoo?” andiwen.

³⁹ Kwanandiwe, ye kuu dembene nuuwiib oknondokiib yaa yobdood yedmoon, “Iwari ema kerime!” andoon. Kwanandoone, nuub kuu dowan keroone kwane ok kuu yewenub kereen. ⁴⁰ Kwane, yembed ye kedmengkandeendan yaa yedmoon, “Yiib kuu komande undeek keruwen? Anam andindokowoo?” andoon.

⁴¹ Kwanandoone, yi kuu binangke uni darewoob keruwen kowe, yikareb kaamobiwen, “Kee kane kii? Nuuwiib oknondokiib kuu ye yaa wengambaraniibmo kowe yii!” andiwen.

Awad Arewayiib Ibneniwenman Ongmoon

(Mt 8:28-34, Lk 8:26-39)

5 ¹ Kwane Yesu yoom ye kedmengkandeendan yoom bowan Galeli yara Gerasin ambibkin yaa yaniwen. ² Kwane yanekoriwa, Yesu kuu parai motod aombed angkadoroone, karub awad arewayiib ibneniwen ye karub kuu botdem bob konombon aombed mene ye yaa durunenande monoon. ³⁻⁴ Karub kee botdem bob konombon aombed dobirimaan. Aron yemoon karub yenambed ye dingki yaa sein nongbed yenbenekorib yeeng baradbed ye yon ayoob dange yembimaib, kumban nong kuu buruwadmene yeeng barad kangkon monmare dudmungskimaan. Ye aromkono kuu karub korem burudandoon kowe, awine yengbenindeban yiminban keruwen. ⁵ Aron korem awingyawiib amnoomiib kuu kwane botdem bob konombon aomiib aangko ariyiib kwangkambed doberemberene komkimame bot baradbed yemeren bungenabimaan.

⁶Kwane ye kuu ambabbed Yesu wedmenekore, kabaanmo mene ye murubia arimbed dangbodin yiri bumangkoon. ⁷⁻⁸Bumangkoone, Yesumbed yedmenoon, “Awad arewa, karub ye niindem aom kuu angkadere.” andoone, naawonmo baandoon, “Yesu, Korem Burudandoon Arimbed Ye God ye Mingki! Ebbed ne yaa komo kamandewed? God yaningko yaambbed yedme kowe, ne yaa yewed darewoob kawee monmaruwaab!” andoon. ⁹Yesumbed kaamonenoon, “Ewaningko kuu kane?” andoon. Andoone, yembed inandoon, “Naningko kuu Kadaareb, nub kuu yemoon kowe.” andoon. ¹⁰Kwanandekore, Yesu yaa ambibkin bunangka benkiradmaab ande angkon ika ika eekmoon.

¹¹Awon amongkob wad yemoon kuu aangko kaat ok kebed yaambbed anengkanan yarebiib kowe, ¹²awad arewambbed Yesu yaa eekme yedmiwen, “Nub kuu awon niindem aom winime ande yedmebko wenem.” andiwen. ¹³Kwanandiiwe, yembed kwanime ande weng kondoone, angkadere wene awon niindem aom aomniwen. Awon wad yemoon korem kuu 2,000iib areb aangko kaat angkambbed kirokmone ok yiri kabaane bubke konok anenib dukniwen.

¹⁴Kwaniiwe, awon yi arian kuu kabaanmo wene taundaniib okad angkadaniib yaa daandiiwe, wengamberekorib wene komarewa keroon ande ika wedmok miniwen. ¹⁵Kwane, mene Yesuyiib yaa nandekorib wedmiwe, awad arewa yemoonbed ibneniwen kumbbed angkadiriwen ye karub kuu inwaroon kumbbed inamen amunmo kuyaa dibeene kowe, yi kuu uniwen. ¹⁶Kwane, wedmiwendanbed awad arewambbed ibneniwen kumbbed angkadiriwen ye karub ye wengiib awon yaa komarewa keroon ye wengiib kuu menebiwendan yaa dakmiwen. ¹⁷Kuyaambbed nimakarubbed yi ambibkin aom kuu koronde wonok ande yobdoodmo kaamonniwen, Yesu yaa.

¹⁸Kwane, Yesu kuu parai motod aom aomnoone awad arewambbed ibneniwen angkadiriwen amun keroon ye karub kuu mene Yesu yaa eekme ne yoom wenem andoon. ¹⁹Kumban, Yesumbed yedmoon, “Yii, eb ambiyoom wene Yarimanbed eb yaa komarewa kere mimyob keebdene eb dabab arene ongmebdoon kuu wene eb ambe awene yaa daande.” andoon. ²⁰Kwanandoone, karub kuu koronde wene ambibkin Dekapolis aom Yesumbed ye yaa komarewa kerunoon ye weng kuu andowe daandoon. Kwane daandoone nimakarub korem kuu binangkiwen.

Wonong Koyu Anam Bobneen Yoom Anikad Ye Wonong Yoom
(Mt 9:18-26, Lk 8:40-56)

²¹Kwane, Yesu kuu parai motodbed ika bowan yara yane bid yaa doroona kadaareb yemoon kuu menebe ye angkara awanewandiwen. ²²Kuyaambbed kurikuri ooni ye karub maa yaningko Yairus kuu kuyaa mene Yesu wedmenekore, ye yon yiri bumangkene okad yiri korok

kankibine ²³ Yesu yaa yobdoodmo eekme yedmenoon, “Ne dana mungkan bobnandamuun kowe, anam mene eb dingki yu yaa kowebko amun kerenu wadkeruk.” andoon. ²⁴ Andoone, Yesu kuu ye yoom winiwen.

Winiwe, kadaareb yemoon kuu ye yoman wene nimingke awanewandiwen. ²⁵ Kuyaa kuu wonong maa yu kuu wood andemwuroon kuu dowan kerindeban. Weeb wad ayoowiib kwamune doruun. ²⁶ Yu kuu doktadan yaa od kowaune ongmimaib kumban dowan kerindeban yu od dowan kereen, kumban yu durud yewed kuu darewoob kereen. ²⁷ Kwane, Yesu ye weng wengamberekoru, nimmingkaib aombed yoman yaro mene yebkad yaa ema angkoroneneen, ²⁸ amborom kuu yumbed meeneen kuu “Yebkad yaa angkoronaniin kuu amun keraniin.” andeen. ²⁹ Kwane kuyaambd yu wood kuu kirod dowan keroone, yukareb meeneen, “Anam, ne kuu kuye durud yewed kara kuu dowan keroon kii!” andeen.

³⁰ Kuyaambd Yesu kuu meenoon ye ongmi yaromkonombd maa yaa amun kerunoon kowe, amonombene kadaareb aom kaamondoan, “Kanembed ne ebkad yaa angkorowoon?” andoon. ³¹ Kwanandoone, ye kedmengkandeendanbed yedmiwen, “Eb wedmeewoo? Nimakarub eb yaa nimmingkaib kowe, komande eb kuu kanembed angkorowoon andeed kii?” andiwen. ³² Kumban Yesu kuu kanembed kwanoon ande kereknanmo deweneboon.

³³ Kwane, wonong yu yaa komo keroon kuu yukaadkereen kowe, mene ye yon yiri bumangkenu, kiringmiyiib uniyiib kumbed korem anammo daaneen. ³⁴ Kwane, yembed yu yaa yedmendoan, “Ne dana, kub anam andimbed ongmebdoona wadkereeb kowe, durud yewediibban dore amunmo wene.” andoon.

³⁵ Yesu kuu kwane dakmeene, karub yena kuu Yairus yambiwoombd miniwen. Mene yedmiwen, “Eb dana kuu bobneen kii. Kwani kowe, Kedmengkandi korok kuu domoneneewo, maa yaa wonok.” andiwen. ³⁶ Kwane, Yesu kuu yi weng wengamberedandekore, Yairus yaa yedmenoon, “Eb meenaab. No anam ande meene.” andoon.

³⁷ Kwane kore, Pita yoom Yems yoom Yems ye daman Yoon yoom yaa wenem ande, karub yena kuu dobirime andoone, dobiriiwe winiwen. ³⁸ Kwane wene Yairus yambib yaa nandekorib, Yesu kuu wedmoone nimakarub kuu wayirindenib amengiib naawonmo yuudiyiib kamiib ³⁹ kowe, ye kuu ambiwoom wene yi yaa yedmoon, “Kee komarewa kwane wayirindenib yuudiyiib kamiib? Wonong koyu kee bobnindo, no unik angeken.” andoon. ⁴⁰ Kumban yi kuu ye yaa ambon baaneniwen.

Kwaniib kowe, “Bunangka angkanime.” andoone, yi korem kuu angkaniwe, Yesu yoom awodki yoom awaan yoom ye kedmengkandeendan ayooobmim yoom kumbedmo koyu yu bob angkuun aom awuniwen.

⁴¹ Awunenib, yembed yu dingki yaambd awinendekore yedmoon, “*Talita kum.*” andoon ye weng id kuu “Dana, dembe.” andoon. ⁴² Kwane kuyaambd

koyu kuu dembenu andowe dodkanmo dewenebeen. Kuyaambed yi kuu binangki darewoob keriwen. Yu kuu weeb wad ayoowiib. ⁴³Kwaniwe, yembed weng yobdood yi yaa yedmendoon, “Karub yena yaa kuye weng kuu dakmaiwe yikaadkeraib.” andekore, “Animan maa kondibko anuk.” andoon.

Yesu Ye Kambongdan Kuu Ye Yaa Kubindo

(Mt 13:53-58)

6 ¹Kwane, Yesu kuu kuyaa koronde ye kedmengkandeendan be ye kainoon ye kambong yaa be wonoon. ²Kwane, Sabat aron keruune, kurikuri ambiwoombed andowe kedmengkandoone, yemoon kuu wengamberenekorib binangkiwen.

Binangkekorib, yikareb kaamoniwen, “Karub kee, kedmengkandi kee kunambed boon? Inamen mengmeng kara kee kanembed konoonkob, God yaromkono wedmi yeman kuu ongmimaan kii! ³Ye kuu no ambib yenbi ye karub kuda! Ye kuu Meri yu dana, Yems yoom Yosef yoom Yudas yoom Saimon yoom yi aagorok kedi! Ye yangkura kuu nub yoom keyaa doruuwa!” andekorib, ye yaa kongeniwen.

⁴Yesumbed yi yaa yedmoon, “Profesiman kuu yemoonbed karub amun andimaib kumban, ye kambongdaniib ye karubkimiib ye ambanga damana aweneyiib kumbedmo ye yaa karub amun andimokban.” andoon. ⁵Kowe, ye kuu God yaromkono wedmi yeman kuu ye kambong kumaom ma korokbindo. Bob anikaddan mimim kumbedmo arimo ye dingkimbed ari kowe ongmoone amun keriwen. ⁶Kwane ye kuu binangkoon, yi kuu ye yaa anam andindo kowe.

Yesumbed Wad Ayoob Yedmoone Ye Wengiib Kanwiniwen

(Mt 10:1-14, Lk 9:1-5)

Kwane, Yesu kuu wene kambong kambong yaa kedmengkandenmo yaroon. ⁷Kedmengkandeendan wad ayoob kuu yedmoone, ye yaamo keriiwe, awad arewa yenburi yaromkonoyiib kondene ayoob ayoob nekwoon kuu wenebe weng amun dakmi ye dowad. ⁸Nekwekore, yembed kwamunime andi ye weng daandoon, “Yiribmaniib ma be wanaib, kungkang atmo. Omiibban meniibban odiibban, kui. ⁹Yonkad deebime kumban ebkad maayiib maandaib. ¹⁰Kambong maa aomnibko, karub maambed nambiwoom miniiwo doberem andoonka, kwane kuyaom dobirime. Doberenib kumbed wene kambong kuyaom domondi yaron keraneen, ambib maa yaa wene dobaraib. ¹¹Kambong maa aomnibko, yiib yaa kubendokban kere wengamberendokban keribka, yiib yon dabderem yiri ingkud kuu wangkibko kiroboko koronde winime. Kwananiib kuu yi inamen arewa kuu yika akmi ye dowad.” andoon.

¹²Kwane daandoone, yi kuu wenebe nimakarub yaa ambarakmi yaa kuu koronde amonombime ande kedmengkandiwen.

¹³Kedmengkandenib, yimbed awad arewa yemoo yenburenib, bob anikaddan yemoo kuu yi korok ari olif job ambod ok amun kerundi yeman kumbed bunabende kurikuri keriiwe, God yaromkonombed amun keriwen.

Yoon Baptaisman Ye Korok Wandiwen

(Mt 14:1-12, Lk 9:7-9)

¹⁴Yesu ye weng yirin daande wunee kowe, King Erod kangkon wengamboroon. Yenambed dakmiwen, “Ye kuu Yoon Baptaisman bobnoon yirimbed demboon kii. Kwanekob God yaromkono wedmi yeman korokbimaan.” andiwen. ¹⁵Kwanandiwen kumban, yenambed yedmiwen, “Ye kuu Elaidya kii!” andiwen. Kumban yenambed dakmiwen kuu “Ye kuu profesiman maa, kurin anuk yiri doriib kwamune areb kii!” andiwen. ¹⁶Kwane dakmimaib kowe, Erod kuu wengamberekore yedmoon, “Ye kuu nembed Yoon ye korok wandaane bobnoon kumbed demboon kii!” andoon.

¹⁷Anuk yiri kuu King Erod yembed kwanime andi ye weng kondoonkob, Yoon kuu awinene nong yengbe kanwene wii aom kowiwen. Yembed kwanoon amborom kuu ye aagorok Filip ye wonong Erodiasbed yu ambi dankare domonenuune Erodbed yu kuu awanoon kumbed ¹⁸Yoonbed Erod yaa yedmimaan, “Eb aagorok ye wonong awani kuu amob! Eb aagorok bobnindo kowe.” andoon. ¹⁹Kwaniwe, Erodiasbed Yoon yaa arud wandunekorū ayande kameen kumban, yu kuu kwanindeban, ²⁰amborom kuu Yoon kuu inamen yorokmo awinene karadmo ye karub kowe, Erod kuu unekore Erodias yu arud kuu kebende ye oonoon. Erod kuu Yoon ye weng wengamberene ne kiwaaniibban ee ande kirinwimaan kumban ye dowaken ye yaa wengambarande kamimaan.

²¹Amaanbed, King Erod ye wooneen yaron ani orok ani yeman yaron muneen kowe, Erodiasbed kibikee ne aron kii ande meeneen. Erod ye korok korok darewoowiib ana nangmidan yi korok korokiib Galelidan yi korok korokiib kuu yambiwoom animanbon kowoon yaamo keriwen. ²²Kwaniwe, Erodias yu mungkan kuu mene awuderenu ebkad wayirikni andi andeen. Kwaneen kuu Erod yoom ye owod mene animan aniibdan yoom kuu kubiwen.

Kwane, King Erodbed wonong koyu kuyaa yedmendoon, “Kub dowakenmo, komo ne yaa kuu kaamowebko nembed kub yaa kabda.” andoon. ²³Andekore yu yaa wiim aangki areb yedme kowoon, “Komo kaamonaneeb kuu kabdeni, nembed oonaan yambibkin kangkon andokbe angkara kuu kub kabdaniin.” andoon.

²⁴Andoone, yu kuu yi domonde wene yu awaan yaa kaamondeen, “Ne kuu komo kawok andaniin kii?” anduune, awaanbed inande yedmeen,

“Yoon Baptaisman ye korok kii.” andeen. ²⁵Kwananduune, kirodmo koyu kuu wengiib king yaa kanwene yedmeen, “Ne dowaken kuu kibirebyamo Yoon Baptaisman ye korok kuu yabad arimbed kowe kawe.” andeen.

²⁶Anduune, King Erod kuu ye inamen aom kuu yiminban darewoob keroon kumban, ye wiim aangkiyiib ye yoom aniwen kuu ye weng wengambiriweniib kuyaambed yu weng wengamberedandi kuu yiminban keroon. ²⁷Kowe kwane yembed korok wi ye karub yaa daanoon, “Wene Yoon ye korok wanmene.” andoone, wene wii aombed Yoon ye korok kuu naroon. ²⁸Narekore, korok kuu yabad arimbed kanmonoone kande koyu yaa kondooone, yumbed kanwene yu awaan yaa kondeen. ²⁹Kwane, Yoon ye kedmengkandidan kuu weng kee wengamberekorib, ye id kuu kanwene bobkonombon ye botdem aom kowe mangkiwen.

Yesumbed 5,000iib Animan Bangkandoon

(Mt 14:13-21, Lk 9:10-17, Yn 6:1-13)

³⁰Apasodan kuu wenebekorib, Yesu yaa ika mene awanewandenib, yimbed komarewa kamenib kedmengkandiwen kuu ye yaa daaniwen. ³¹Kwane, nimakarub yemoon kuu mene wene kamiib kowe, yi kuu animan anindeban. Kwani kowe, yembed yi yaa yedmoon, “Yiibbedmo ne yaa minibko wene kuweng aweneyiibban yaambed dibere yiidkem.” andoon. ³²Andoone, yimbedmo parai motod aombed wene obonmo yaa andowe winiwen.

³³Kumban motod aom awuniwe, yemoon kuu wedmendekorib yi kuu yikaadkeriwen kowe, taundan kuu yonka kabaanmo wene Yesu awene wanandamiib yaa yidin wene kuyaa doriib. ³⁴Kwane, Yesu awene kuu wene wirinekoriwa, Yesu kuu kadaareb kuu wedmendekore, yi yaa mimyob keendoon, amborom kuu yi kuu sibi areb kumban ooni ye karuwiibban areb. Kowe, yembed weng yemoon kedmengkandoon.

³⁵Wene oobnone, ye kedmengkandeendan mene ye yaa yedmiwen, “Keyaa kuu obonmo kambongiibban, angkon miriknandameen kii! ³⁶Kowe, nimakarub kee yedmendebko, wenebenib awanewandeen ye okad angkayiiib kambong kambong yaa wenebe yikareb animan berengkanan anime.” andiwen.

³⁷Kumban yembed yedmoon, “Yiibbed animan bangkandibko anime.” andoon. Kwanandoone, yimbed ye yaa yedmeniwen, “Nimakarub korem yi animan berengkane kuu od darewoob kii! Od kuu wood kaningkaningiib deme ye kakman areb kii! Nub kuu wene kwamune animan kuu berengkane bangkandanuubkob ananiib dee? Yiminban oi!” andiwen. ³⁸Kwanandiwe, yembed kaamondoone, “Yiib kuu om komoyiib? Wene wedmime.” andoon. Kwane wene wedmekorib, yimbed yedmiwen, “Om angkoyiib okyiri oon ayoowiib kii.” andiwen.

³⁹Kwane, Yesumbed nimakarub yaa yedmoon, “Wadbed nekwane kereek ari dibirime.” andoon. ⁴⁰Andoone, yi kuu yikareb nekwane wad

mimo kuu 100iib kere wad maa kuu 50yiib kere kwamune nekwanmo wene dibiriwen. ⁴¹Kwaniiwe, yembed om angkoyiib oon ayoowiib kuu bene ambid ari wedmene God yaa eso andekore, omiib ooniib kuu domangkoon. Kwanekore, ye kedmengkandeendan yedmoone, nimakarub yaa benbangkandenmo yariwen.

⁴²Yi korem kuu ane mikmoniwen. ⁴³Anekorwa, ye kedmengkandeendanbed omiib ooniib dungkun dungkun kuu ben kabed aom kambungke dewene kabed wad ayoowiib kuu ambonmo wire wonoon. ⁴⁴Nimakarub korem animan aniwen kuu karub 5,000iib.

Yesu Ok Animari Dodkanmo Wonoon

(Mt 14:22-36, Yn 6:16-21)

⁴⁵Kwane kuyaambed Yesu kuu ye kedmengkandeendan yaa yedmoon, “Motodbed Betsaida yaa yiibdin yanime.” andoone winiwe, angkon kadaareb yaa ika winime ande yedmekore domondon. ⁴⁶Kwane domondekore, aangko ari wene kurikuri kerok wonoon.

⁴⁷Kwane miriknoone, ye kedmengkandeendan kuu motodiib bowan wedangka domenmo weniib. Yesu kuu bid yaa yembirimo keroon. ⁴⁸Kowe, ye kedmengkandeendan kuu wedmendoone, ud yaa yobdoodmo awingke dongmenabiwen, amborom kuu nuubbed yi yaa naawonmo dedmonoon kowe. Amnoon warewini yaambed yiyiib yaa bowan animarimbed dodkanmo wonoon. Wene yi kuu burudandokandoon ⁴⁹⁻⁵⁰kumban, yi kuu ye wedmeniwe ok animari dodkanmo meneene, yimbed meeniwen kuu ye kuu awad manok ande unekorib komkiwen.

Kwane kuyaambed, yi yaa daandoon, “Nembed kei, yiib unaib, yiib niindem aom aromnime.” andoon. ⁵¹Kwanekore, yiyiib yaa motod aom aomnoone nuub kuu dowan keroon. Kwanoone yi kuu binangki darewoob keruwen, ⁵²amborom kuu yi kuu omdini aniwen ye weng id anam kandindo, yi mimyob kuu kebeniwen kowe.

Bob Anikaddan Ongmenaboon

⁵³Kwane, yara yane bidambib Genesaret yaa wirine kuyaa motod nong boroniwen. ⁵⁴Kwane kuyaambed, nimakarub kuu Yesu wedme yikaadkeriwen ⁵⁵kowe, kabaanmo wene ambibkin kuyaom bob anikaddan korem yi did arimbed be kunaya winimaan yaa be minimaib. ⁵⁶Yesu kunaya winimaan, kambong aom o taun aom o ambibkin angka o kunaya winimaan kuu bob anikaddan kuu yenambed be mene kambong wedya nongkobimaib. Kwane yi kuu badmendok ande eekmimaib, yebkad doboob dungkun yaa kangkon, korem kane kanembed ye yaa badmeniwen kuu amun keruwen.

God Ye Amob Yaamo Wengambiri
(Mt 15:1-20)

7 ¹Farisidaniib Yuudan yi amob kedmengkandidan yenayiib Yerusalem yaambad mene, Yesu yaa awanewande ²wedmiibe, ye kedmengkandeendan yena kuu yi dingki ogindo kumbed aniib kowe, oo God yaa meenindo kumbed aniib ande meeniwen. ³(Yuudan yoom yi Farisidan yoom yi korem kuu yi aamkono yi amowamob awinimaib kowe, animokban yi dingki kuu kurikuri kere ogekoriwed. ⁴Kwane, animan berengkimaibbon yaambad minimaib kuu animokban yika ogekoriwed. Angkon, yi kuu aamkono yi amowamob yena yemoon yaambad awinimaib, meneki awene ogi ye kara kuyiib kui.)

⁵Kwani kowe, Farisidan yoom Yuudan yi amob kedmengkandidan yoombed Yesu yaa kaamoneniwen, “Komoyiibkob eb kedmengkandeendan kuu aamkono yi amowamob yaambad dorokban, kurikuri kere dingki ogindombad yi animan animaib?” andiwen.

⁶Kwanandiibe, yembad inande yedmoon, “Yiib kuu aadidmidan kii! Aisaiya kuu unyeman profesi weng wengambere dakmoon kuu yiib yaa anammo keroon. Dakme wongkoon kuu,

‘Nimakarub kee, naningko wengbed kankoonimaib,
kumban yi mimiyob kara ne yaa kuu ambab.

⁷Yi kedmengkandi kuu karub yi inamenmo kedmengkandimaib kowe,
yimbed naningko kankooni kuu yiminban keroon.’ andoon.

⁸“Yiib kuu God ye amob kuu korondiibe wene angkanoona, karub yi kedmengkandi yaambad awiniwen.” andoon.

⁹Andekore, yembad yi yaa ika yedmoon, “Yiib kuu God ye amob kuu kan angka kowene yiibka yiib amowamob yaamo awinimaib. Kumban yiibbed inamen keyaa kuu kiwaan amun ande meenimaib kii!

¹⁰Mosesbed yedmoon, ‘Yiib ambeya enaya yaa wengambere awandime. Kanembad yambeya enaya yaa amkidbaneen kuu aye kowi yeman.’ andoon.

¹¹Kumban yiibbed kedmengkandimaib kuu kanembad awodki yaa o awaan yaa yedmaneen kuu, ‘Nembad yiib yaa komo awandaniin kuu God yaa munob kowi yeman ande kowaan kowe, yiib yaa kondindeban.’ andaneen kuu ¹²yiibbed ye arian awandi kuuобенimaib amob weng andewen kowe andimaib. ¹³Yiib kwamimaib kumbed yiibbed God Ye Weng awine kankubunene yiib amowamobmo awinimaib. Yiib kuu kwamune maa maa kamimaib kii!” andoon.

Nimakarub Yi Mimiyob

¹⁴Andekore, kadaareb yaa yedmoon, “Minime. Yiib korem ne weng kee wengamberenib meene weng id kandime. ¹⁵⁻¹⁶Bunangka yeman

maa karub ye mongkodem aom awunimaan kuu God yaa arewa keru yemanban. Kumban, komo karub ye niindem aombed angkadirimaan kuu God yaa arewa keru yeman.”^d andoon.

¹⁷Kwane, kadaareb kuu domonde ambiwoom aomnoone, ye kedmengkandeendanbed ye yaa kuruweng ye id kuu kaamoneniwen. ¹⁸Kaamoneniwe, angkon neman yembed yedmoon, “Yiib kuu weng id kandindebankowoo? Bunangka yeman maa karub mongkodem aom aomnimaan kuu ye nen God yaa arewa kerunideban, ¹⁹amborom kuu ye mimyob aom awunimokban, ye kabeyobmo aom aomnimaan, kwane ot kerimaan kowe.” andoon. Kwane Yesumbed dakmene animan korem kuu ani yeman, amowiibban ande kowoon.

²⁰Kwane, ika yedmoon, “Komo karub ye mimyob aombed angkadirimaan kumbed kuu God yaa arewa keru yeman. ²¹Kwanayiibkob, karub yi mimyob yaa kwane kuyaombed meeni inamen angkadirimaan kuu inamen miin arewayiib nenem kamiyiib yid biyiib kumka kuman yenbandi inameniib ²²barang yemoon be amukniyiib maa yaa norin angkimberembiriyiib dudanabiyiib nima yi weng dakmenabiyiib maa ye barang yaambed wungkandiyiib wengamborokbanabiyiib kerengkani karayiib inameniibban karayiib, kui. ²³Kwamune ye kara arewa korem kee karub mimyob aombed angkadirimaan kumbed God yaa arewa kerimaan kii.” andoon.

Yuudanban Ye Wonong Yu Anam Andi

(Mt 15:21-28)

²⁴Yesu kuyaa kuu domonde wene Taiya taun ye kambong dia dia yaa wonoon. Wene ambiwoom aomne dobarandameen kowe, ye dowakenban karub yena yikaadkeruni kuu. Kuned ye kuyaa doboroon kuu biknideban. ²⁵Kwane kuyaambed, wonong yu kuu ye weng wengamberekoru, yu wonong dana awad arewambed ibnendoon kowe, mene Yesu yaa ye yon yiri bumangke korok okad yiri kankubuneen. ²⁶Yu kuu Yuudan yi wonongban kambong Taiya diambed wooneen yu wonong. Yumbed Yesu yaa eekmeen kuu yu dana yu niindem aom awad arewa kankorarok andud.

²⁷Yesumbed yu yaa yedmoon, “Dana yi om kuu be wene yi anon yaa ogood kiradmi kuu arewa kowe, ibduruk kuu animan kondibko dana kuu ane mikmoniwed.” andoon. ²⁸Andoone, yumbed inande yedmeen, “Yariman ee. Kwanandeeb kuu anam kumban, dana yi animan ambong ambong kuu arak arimbed dabderem yiri kirobaankob anonbed animaib.” andeen.^e ²⁹Kwananduune, yembed yu yaa yedmendoon, “Kub

^d 7:15-16Buk Maak kurin kurin wongkiwen yenamo kuu weng keyiib: “Kanembed kerendemiib keroka kwane wengamborok.” ^e 7:28Kuruweng kemaom kuu dana kuu Yuudan areb, anon kuu Yuudanban areb.

kwamune inandewen kuu amun kowe, ambiwom wene. Awad arewa kub dana yaa kuu domonde wonoon kii.” andoon.

³⁰Kwanandoone, yu kuu wene ambiwom wedmuune, anam, angkimbon arak ari angkuun, awad arewa kuu angkanoon kowe.

Karub Kerendem Kebengkane Ong Duknoon Kuu Ongmoon

³¹Kwane, Yesu kuu Taiya taun dia koronde Saidon taun burudande, bowan Galeli angkara wene Dekapolis ambibkin aom wonoon.

³²Kuyaambed, karub yenambed karub kerendem kebengkane ong duknoon ye karub kuu nenmenenib, yimbed ye yaa karub ari dingki kowe God yaromkonombed ong mok ande eekmiwen.

³³Kwane, Yesumbed kadaareb aom kuu koronde nen angkaro angkambed ye dingki odbed karub ye kerendem aom dedmooon. Kwanekore, yembed kamok dare karub ye ong yaa badmenoon.

³⁴Badmenene, niindem inum nare ambid ari indob kankoone wedmene yedmoon, “Efata” andoon ye weng id kuu “Nandok!” andoon.

³⁵Kuyaambed, karub ye kerendem kuu nandene ye ong kuu oroknoone weng amunmo dakmoon.

³⁶Yesumbed yi yaa dakmaib ande amob kowoon, kumban yembed yemooon kwane kamooon kuu yimbed ogood kwane yemooon dakmiwen.

³⁷Weng kee wengambiriwendan korem kuu binangki miin darewoob keruwen. Yikareb dakmiwen, “Yembed korem kuu yiminmo ambangkoon kii! Ye kuu kerendem kebengkoondan ongmaane wengambiri yimin kerimaib, angkon weng dakmindebandan kuu ongmaane dakmimaib kii!” andiwen.

Yesumbed 4,000iib Animan Bangkandoon

(Mt 15:32-39)

8 ¹Aron yemooonban downan kere wuneene, kadaareb mamaa Yesuyiib yaa nedbiwen. Kwane yi animaniibban kowe, Yesumbed ye kedmengkandeendan yaa baande ye yaamo kere yedmoon, ²“Ne kuu nimakarub keyaa mimyob keendaan. Yi kuu ne yoom aron ayoobmimiib dohiriwen kowe, yi animan kuu downan keroon. ³Nembed yi kuu ambiyoom winime andaniin kuu yi mungimo wene kiwaan wedya kirobaniib, amborom kuu yena kuu ambabbed miniwen kowe.” andoon.

⁴Kwanandoone, ye kedmengkandeendanbed inandiwen, “Kumban, amboon keyaom kee kunayambed animan kuu benub bangkandanuuwe ane yimin keraniib?” andiwen. ⁵Kwanandiwe, Yesumbed kaamondoon, “Yiib kuu om kuu komoyiib?” andoon. Andoone, “Ediib.” andiwen.

⁶Yembed kadaareb kuu “Okad yiri dibirime.” andoon. Kwanekore, om ediib kuu bene God yaa eso andekore, yembed domangkene, nimakarub yaa bangkandime ande ye kedmengkandeendan yaa yedmoone

kwaniwen. ⁷Yi kwangk'on okyiri oon embeng embeng yemoonbaniib kowe, yembed bene God yaa eso andekore, ye kedmengkandeendan yaa yedmoone nekwane bangkandiwen. ⁸Kwane nimakarub kuu ane mikmoniwen. Kwanekorib, ye kedmengkandeendanbed animan dungkun dungkun dangoon kuu kabed ediib aom benkambungkiwe deedere ambonmo keroon. ⁹Nimakarub korem aniwen kuu 4,000iib areb. Kwane yedmendoone wenebiwe, ¹⁰ye kuu ye kedmengkandeendan yoom parai motod aom aomnekorib, Dalmanuta ambibkin yaa winiwen.

Farisidan Yi Kaamobi

(Mt 16:1-12)

¹¹Winiwe, Farisidanbed mene ye komboon wedmi ye dowad Yesu yaa kaamoneniwen kuu God yaromkono yaambad dud korokbok andiwed. ¹²Kwaniwe, ye kuu niindem aom inum darewoob nare kubiyiibban kerekore, yedmoon, "Nimakarub korem kibikee doriib kee, komo dowad God yaromkono wedmi yemanmo dud korokbok ande kaamobiib? Nembed yiib yaa ke anam yedmendaan kei, dud korokbi kuu ma kondaanban." andoon. ¹³Kwane, Farisidan awene kuu domondoone, ye kedmengkandeendan yoom wene parai motod aom aomnekorib, yara yaniwen.

Farisidan Yoom King Erod Yoom Yi Inamen Kandaib

¹⁴Ye kedmengkandeendan kuu animaniib ma winindo nonondandiwen, kumban parai motod aom aomniwen kuu flawa mimoyiib. ¹⁵Aomne winiwe, Yesumbed yi yaa kaadkerime andi ye weng daandoon, "Korobe kaadkerime, Farisidan yi flawa kabayingke obo keru yemaniwa Erod ye flawa kabayingke obo keru yemaniwa kuu."^f andoon. ¹⁶Andoone, yikareb andangke yedmiwen, "Kwanandoon ye amborom kuu nub kuu flawayiibban kowe." andiwed.

¹⁷Kwane yika dakmiib kuu Yesu kuu yekaadkeroon kowe, yi yaa kaamondoone, "Yiib komande flawayiibban ande dakmiib? Yiib kuu kwane wedme kaadkerindokowoo? Yiib mimyob kuu kebenoonkowoo? ¹⁸Yiib kuu indowiib kumban wedmimokban dee? Kerendemiib kumban wengambirimokban dee? Yiib kuu meenindokowoo? ¹⁹Nembed om angkoyiib karub 5,000iib yi dowad domangkeni bangkandaan kuu kabed komoyiib yiibbed benib animan dungkun dungkun kuu benkambungkiwe daadere ambonmo keroon?" andoone, yimbed inandiwen, "Kabed wad ayoowiib." andiwe, ²⁰yedmoon, "Kwane, nembed nimakarub 4,000iib yi dowad om ediib domangkeni

^f 8:15 Farisidan yoom Erod yaa dabokniwendan yoom kuu Yesu yaa anam andindo. Kwane, yi inamen kuu Yesu ye dowakenban.

bangkandaan kuu kabed komoyiib yiiibbed benib animan dungkun dungkun kuu benkambungkiuwe daadere ambonmo keroon?” andoone, yimbed inandiwen, “Kabed ediib.” andiwen.

²¹ Kwanandiwe, yembed yi yaa kaamondoone, “Yiib kuu kwane ma wedme kaadkerindo keriwenkowoo?” andoone.

Indob Tut Ye Karub Ongmoon

²² Yi kuu kwane mene kambong Betsaida yaa nandiwe, karub yenambed indob tut ye karub kuu nenmenekorib, Yesumbed ye yaa angkoronok ande eekmiwen.

²³ Kwane, yembed indob tut ye karub kuu dingki yaambed awinenekore, kambong bunangka nenwonoone. Nenwenene, karub ye indob yaa kamok darunekore, ye dingki kuyaa nongkoboone. Kwanekore kaamonenoone, “Eb kuu ma wedmeneewoo?” andoone. ²⁴ Andoone, kankoone wedmene yedmoon, “Ne kuu nimakarub kuu wedmendiin, kumban yi kuu at areb dodkanmo dewenebiuwe wedmiin kii.” andoone.

²⁵ Angkon ika Yesu ye dingki karub ye indob yaa nongkoboone.

Kwanoone, ye kuu indob nandoone korem kuu dianmo wedmoon.

²⁶ Kwane, Yesumbed ye yaa yedmoon, “Ambiwoom wenebka, kambong aom kadaarewiib yaa ika wanaab.” andoone.

Pita Ye Anam Dakmi Yesu Yaa

(Mt 16:13-16, Lk 9:18-22)

²⁷ Yesu yoom ye kedmengkandeendan yoom kuu kambong Saesaria Filipai angkara angkara yaa winiwen. Wenonib, wedyambed yembed yi yaa kaamondoone, “Nimakarubbed ne yaa kuu kane andimaib?” andoone.

²⁸ Kwanandoone, yimbed yedmiwen, “Yena kuu eb kuu Yoon Baptaisman andiwe, yena kuu eb kuu Elaidya andiwe, yena kuu eb kuu profesiman mamaa andiwe kamimaib kii.” andiwen.

²⁹ Kwamiwe, yembed kaamondoone, “Kumban angkon yiib kude?

Yiibbed ne yaa kuu kane andaniib?” andoone. Andoone, Pitambed yedmoon, “Eb kuu Keresu, Godbed Kinoona Menewenman kii.” andoone.

³⁰ Yesumbed kaadkeri weng yedmendoone, “Weng kee wene karub maa yaa daanaib.” andoone.

Yesu Ye Bobnaneen Ye Weng Dakmoon

(Mt 16:21-28, Lk 9:22-27)

³¹ Kwane, yembed yi yaa andowe kedmengkandoone, “Karub Ye Mingki kuu durud yewed yemoone kandaneene, Yuudan yi aamkono yoom God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok korok darewoob yoom Yuudan yi amob kedmengkandidan yoombbed kan angka kaarenib aye kowaniib, kumban aron ayoobmim dowan keranuune ika dembaneen.”

andoon. ³²Weng kuu yembed dianmo bikni bikniyiibban kwane daandoon. Daandoone, Pitambed nen angkaro wene andowe ongkanoon.

³³Kumban, Yesu kuu amonombe ye kedmengkandeendan yena yaa wedmendekore, yembed Pita yaa ongakane daanoon, “Eb kuu Seten areb kerewen kii! Ne yaa kuu angkane! Eb kuu God ye inameniibban, karub yi inamenmo awinewen.” andoon.

³⁴Kwanekore, yembed kadaarewiib ye kedmengkandeendaniib kuu baandoone ye yaamo keriiwe yedmoon, “Karub kanembed ne yoman manandamoka, yekareb ye inamen kankubune yaro ye at ming kankarinokore, ne yoman monok. ³⁵Kanembed ye wadkeri yeka awinaneen kuu korem bobnaneen, kumban kanembed ye wadkeri kuu ne yaa kawene weng amun ye dowad domonaneen kuu wadkeri anam kandaneen. ³⁶Karub kuu nimakarub korem yaa burudande dore okad kumundin kiri kee korem yeka kandaneen kumban, amaan ye kingkin kuu kumbaanban yamotbon yaa kankoraneen kuu amun dee? Dowan! ³⁷Karub kuu komombed God yaa konekore, ye kingkin kuu kumbaanban yamotbon yaa kankorarakban keraneen? Dowan! ³⁸Okad kumundin kiri kee ye nimakarub korem kuu ambarakmeniib God anam kuu domonene maa maa yi yoman yarebimo kamimaiib kowe, kwanimaiib yaron aombed doruub kii. Kwane kumaom kuu kanembed Karub Ye Mingki yaayiib ye wengiib yaa karak bobnaneen kuu, yembed yambe God ye nambiriyiib God ye engyus karadmoyiib be ika mananeen yaron kuu, karak bobnoonman yaa kuu ika yembed karak konekore ambid ari nenwanaanban.” andoon.

9 ¹Andekore, yembed yi yaa yedmoon, “Nembed yiib yaa ke anam yedmendaan kei, yiib yena kiri doriib kee bobnaibban yaron kuu Godbed korok kere ooni yeman aromkonoyiib mananeenkob wedmaniib.” andoon.

Yesu Yaa Nambiriyiib Konoon

(Mt 17:1-13, Lk 9:28-36)

²Aron benmeyiiib dowan keruune, Yesumbed Pita yoom Yems yoom Yoon yoom kuu bindore aangko ambab ari daanoon. Kwari kuu obonmo. Kuyaambed ye yaa God ye nambiri monoone, yeka mamaa keroon.

³Kwane, yebkad kuu nambiri darewoob menengmenengmo kerekore, kawanmo dangkorong ongmimaiib yeman korem kuu burudandoon.

⁴Kwarimbed wedmiiwe, Elaidya yoom Moses yoom kurin kurin dobiriwon kumbed angkadiriwe Yesu yoom dakmiib ⁵kowe, Pitambed Yesu yaa yedmoon, “Kedmengkandi korok ee! Nub kuu keyaa kee munuwen kuu amun kii! Kowe, nubbed kombon ayoobmim ebmaniib Moses yemaniib Elaidya yemaniib kwane ongmem.” andoon. ⁶(Ye kuu ongme meene yedmindu, amborom kuu kedmengkandeendan ayoobmim kee uni darewoob keriwon.)

⁷Kwane, wiibbed mene dabunendeen. Kwamune wiib aombed wengmo meneboon, “Kekee ne Dana, ye yaa ne mimyob dowaken kowaan. Ye weng wengambirime!” andoon. ⁸Kwane kuyaambd wiiwiib nambiriyiib dowan keroone kirodmo yi kuu kereknanabiwen kumban, Mosesiib Elaidyayiib kuu wedmendindo, Yesumo wedmeniwen.

⁹Yesu yoom ye kedmengkandeendan ayoobmim yoom kuu kwane aangko arimbed ika kubudoronib, Yesumbed yi yaa daandoon, “Komarewa wedmiwen kuu karub yena yaa dakmaib, kwane wene Karub Ye Mingki kuu bobnaneen yirimbed demboked.” andoon. ¹⁰Andoone, yi kuu “Ee, yena yaa dakmaubbanaa.” andekorib, bobnaneen yirimbed dembaneen andi ye weng id kuu komarewa kii ande yikareb andangkiwen.

¹¹Kwane, yimbed ye yaa kaamoneniwen, “Komoyiibkob Yuudan yi amob kedmengkandidanbed ‘Elaidyadin ika mananeenkob, Keresu kuu yoman mananeen.’ andimaib?” andiwen. ¹²Kwanandiwe, Yesumbed inandoon, “Anam kuu Elaidyadin mene ongmi ye dowad korem nekwaneenkob, kumban komoyiibkob kwane wongkoon kuu Karub Ye Mingki kuu durud yewed darewoob konenib, ye weng wunekaraniib? ¹³Kumban nembed yiib yaa ke yedmendaan kei, Elaidya kuu ika monoone dowan keroon. Kwamune yi meeni dowaken korem kuu ye yaa kwaniwen kowe, God Ye Weng aombed unyeman ye dowad wongkoon kuu anam id keroon.” andoon.

Dana Awad Arewambd Ibnenoon Kuu Ongmoon

(Mt 17:14-21, Lk 9:37-43)

¹⁴Kwane, yi kuu aangko arimbed kamene wedmiwe, kedmengkandeendan yena yaa Yuudan yi amob kedmengkandidanbed wengberendiwe, kadaareb kuu yi angkara awanewandiwen. ¹⁵Kwane, nimakarub korem kuu Yesu wedmenekorib, karub yeka maaaa ande binangki ye inamenbed meeniwen kowe, ye yaa kabaanmo wene kubenok winiwen.

¹⁶Winiwe, yembed ye kedmengkandeendan yaa kaamondoan, “Yiib kuu komo dowad yi yaa wengberendiib?” andoon. ¹⁷Andoone, karub maa kadaareb aombed inandoon, “Kedmengkandi korok ee. Ne dana kuu eb yaa nenmanaan, ye kuu awad arewambd ibnenoone weng dakmindeban keroon kowe. ¹⁸Kwane, ibnene kankoraraane okad yiri kombirimaan, komberene kamoka ongkewa ningkambo kabanga kamene id karungnimaan kowe, nembed eb kedmengkandeendan yaa awad arewa kuu yedme anburime ande yi yaa kaamondaan kuu, yi kuu kwanandamiib kumban kwanindeban keruwen.” andoon.

¹⁹Andoone, Yesumbed inandoon, “O nimakarub korem kibikee doriib kee, yiib kuu anam andi awinimokbanaa! Aron komoyiib yiib yoom

dobaraniin? Aron komoyiib yiiib ambarakmi wedme dobaraniin? Dana kuu ne yaa nenminime.” andoon.

²⁰Andoone ye yaa nenminiwe, kwane awad arewa kuu Yesu wedmenekore, kwane kuyaambed karub dana kuu kot ayimaun areb kwane kankoraroon. Kwane, okad yiri kombere boronmo dewenebene ongkewiib kamokiib kamoon. ²¹Kwamoone, Yesumbed dana yawodki yaa kaamonenoon, “Aron komoyiib kwamune kamembirimaan?” andoon. Andoone, yembed inandoon, “Dana mana yaambed kwamune kii! ²²Kwane, aron yemoon amot aom kankorarene ok yiri kankorarene aye kowande kamimaan. Kumban, eb kuu yimin keroka, nub yaa mimyob keende awande.” andoon.

²³Yesumbed ye yaa yedmoon, “Eb meeni kuu ne kuu yiminban dee? Kanembed anam andekore, komo komo meenaneen kuu kwananeen.” andoon. ²⁴Kwane kuyaambed dana yawodkimbed naawonmo baande yedmoon, “Ne anam andaan, kumban ne yaa awawe, ne anam andi kuu darewoob kerok kii!” andoon.

²⁵Kwane Yesu kuu wedmoone, nimakarub yemoon kuu kabaanmo mene yembed kwameen yaa wedmenande meniib kuu ye dowakenban kowe, awad arewa yaa yedme anburene yedmoon, “Eb kuu kerendem kebengkoon weng dakmindeban ye awad, nembed eb yaa yedme kowaan kuu dana ye niindem aom kuu angkadere, angkon ika ye niindem aom awunaab.” andoon.

²⁶Kwanandoone, awad arewa kuu naawon komkene kenambun kankorarekore angkadoroon. Kwanoone, dana kuu bobne at dumbab areb keroon kowe, yemoonbed yedmiwen, “Bobnoon kii!” andiwen. ²⁷Kumban Yesumbed ye dingki yaa awine nenkoonoone yaro doroon.

²⁸Kwanekore, Yesumbed wene ambiwoom aomnoone, ye kedmengkandeendan kwangkon aomne yemyeb ye yaa kaamoniwen, “Nub kuu komoyiibkob yedme kankaarindo keruwen?” andiwen. ²⁹Yembed inandoon, “Kekamune ye kara kee kurikuri keraniibkob angkadaraneen.” andoon.

Yesumbed Ye Bobni Weng Ika Yedmoon

³⁰⁻³¹Kwane kuyaa kuu koronde wene ambibkin Galeli angkara yaa winiwen, amborom kuu Yesumbed ye kedmengkandeendan yaa kedmengkandeen kowe, ye dowakenban karub yena yimbed weniib yaa yikaadkerundi kuu. Yembed yi yaa yedmoon, “Karub Ye Mingki kuu ambodange karub yena yi dingki ari kowaneene, yimbed ayaniwe bobnaneen kumban, aron ayoobmim down keranuune ika dembaneen.” andoon. ³²Kumban yi kuu yembed weng kee dakmeen ye id kuu kandindo. Yi kuu uniwen kowe, kuye id kuu kaamonindo.

Kane Kuu Arimbed? (Mt 18:1-5, Lk 9:46-48)

³³Kwane, yi kuu Kapeenaum taun yaa miniwen. Mene ambiwoom kerekorib, yembed yi yaa kaamondoon, “Yiib komo weng yaambed kiwaan yaa kuu

wengberenmo miniwen?” andoon. ³⁴Kumban yi kuu iwari keriwen, amborom kuu yi kuu kiwaan wedyambed kane kuu arimbed ande wengbiriwen kowe.

³⁵Kwane Yesumbed diberekore, ye karub wad ayoowiib yaa baandoone nedbiuwe yedmoon, “Kanembed ari kerandamoka, ye kuu korem yi dabderem yiri kerene nimakarub korem yaa kangkon awandok.” andoon. ³⁶Andekore, dana mana nende yiyiib aom kowoone doroone. Doroone, ye dingki aom nenkonekore, yi yaa yedmoon, ³⁷“Kanembed ne yaa mimyob dowaken kowi ye dowad dana embeng embeng keyaa kubendaniib kuu ne yaa kubewaniib kii. Kumban ne yaamomban, yembed yedmewoona manaan ye God yaa kangkon kubenaniib kii.” andoon.

Nub Yaa Bon Kerindoman Kuu Nub Angkodmi

(Lk 9:49-50)

³⁸Yoonbed yedmoon, “Kedmengkandi korok ee, nub kuu karub mamaa wedmenuub, eb aningko yaambed awad arewa yedme yembureene nubbed koronde ande yedmenuwen, amborom kuu ye kuu nub yoom yarindo kowe.” andoon.

³⁹Kwanandoone, Yesumbed yedmoon, “Kwane kebenaib. Kanembed naningko yaambed God yaromkono wedmi yeman dud korokbaneen kuu kwananeen ye yoman kumbed ne yaa weng arewa ma yedmaanban, ⁴⁰amborom kuu kanembed nub yaa manmo kerindo kuu nub angkodmi kowe. ⁴¹Nembed yiiib yaa ke anam yedmendaan kei, kanembed eb kuu Keresu ye karub ande yekaadkerekore, naningko yaambed ok yuun kabdaneen kuu anam kuu ye kakman kuu Godbed kowaneen.” andoon.

Dedmobeniwed Ambarakmi

⁴²“Kowe karub o wonong o dana aningkoyiibban ne yaa anam andiwendan mim keyaa kanembed dedmonaneenkob ambarakmaneen kuu amun kuu ibduruk kuu kuye karub kuu kongkono yaa bot darewoob yengbekore karamok yiri korarok. ⁴³⁻⁴⁴Eb dingkimbed dedmonoonkob ambarakmewen keroka nare wankare. Dingki mimomo aron korem korem ye wadkeri kandi kumbed yimin. Kwanindo kere eb dingki ayoowiib kuu kumbaanban yamotbon yiri wananeeb kowe, kuu arewa kii.^g ⁴⁵⁻⁴⁶Angkon eb yonbed dedmonoonkob ambarakmewen keroka nare wankare. Yon mimomo aron korem korem ye wadkeri kandi kumbed yimin. Kwanindo kere yon ayoowiib kuu kumbaanban yamotbon yiri kankaaraneen kowe, kuu arewa kii.^h ⁴⁷Angkon eb indobbed dedmonoonkob ambarakmewen keroka biande. Indob mimomo God yambibkin aom awuni

^g 9:43-44Buk Maak kurin wongkiwen yenamo kuu weng keyiib: Kuyaa kuu karub bob id animaiib ye eekbad duknaibban anembaraniwiib angkon amot kumbaanbaniib kui.

^h 9:45-46Buk Maak kurin kurin wongkiwen yenamo kuu weng keyiib: Kuyaa kuu karub bob id animaiib ye eekbad duknaibban anembaraniwiib angkon amot kumbaanbaniib kui.

kumbed yimin. Kwanindo kere indob ayoowiib kuu kumbaanban yamotbon yiri kankaaraneen kowe, kuu arewa kii. ⁴⁸Kuyaa kuu

‘karub bob id animaib ye eekbad duknaibban anembaraniiwiib angkon amot kumbaanbaniib kui.’

⁴⁹“Kwani kowe, animan korem kuu karamiib boknimaib, kwamune areb nimakarub korem kuu amot yumbu aombed dewananiib, arewa nengki ye dowad.

⁵⁰“Karam kuu amun kumban, ye ambod dowan keraneen kuu komo kere ika karam ambod kuu ongmaniib? Yiib niindem aom kuu karamiib areb keroko, yewenubmo neman neman kame dobirime.” andoon.

Wonong Awanekore Domondi

(Mt 19:1-9)

10 ¹Kwane, Yesu awene kuu kuyaa koronde wene Yudea ambibkin burudande wene ok Yooden yara yaa winiwen. Winiwe, kadaareb yemoon kuu ye yaa miniiwe, ye koobdande yi yaa kedmengkandoon.

²Kedmengkandeene, Farisidan yenambed menenib komboon kaamoni ye dowad ande kaamoniwen, “Karubbed ye wonong awanekore domondi kuu amob dee?” andiwen. ³Andiwe, yembed inande yedmoon, “Mosesbed kuu komo amob yedme kowoon?” andoon. ⁴Andoone, yimbed yedmiwen, “Mosesbed karub yaa yedmoon kuu domondi yeman ye kerek karubbed wongke kondekored domondi kuu yimin andoon.” andiwen.

⁵Andiwe, Yesumbed yedmoon, “Yiib niindem aom kuu kamkono kowe, Mosesbed amob kee yiib dowad wongkoon. ⁶Kumban yimin yiri andwoon kuu Godbed ‘karuwiib wonongiib ayoob ongmenaboon’. ⁷Kwamunekob, karub kuu yawodkia awaana domonde ye wonong yaa daboknaneen, ⁸daboknaneena yi ayoob kuu id mimo keraniib.’ Kwani kowe, yi kuu id ayoobban, id mimo kui. ⁹Kwanikob, Godbed yi ayoob be daboknoon kowe, yi kuu nimakarubbed ben andokbe yeka yuka keru yemanban.” andoon.

¹⁰Kwane, yi kuu angkon ika ambiwoom aomnekorib, ye kedmengkandeeandbed keye weng id kuu Yesu yaa kaamoneniwen.

¹¹Kaamoneniwe, yembed yedmoon, “Kanembed ye wonong domondekore wonong maaaa awananeen kuu nenem kara kowe, ibduruk awanoon ye wonong yaa ambarakmaneen. ¹²Angkon yu kangkon yu karub domonekoru karub maaaa yaa awanunuun kuu nenem kara kowe, ye yaa ambarakmanuun kii.” andoon.

Yesu Yoom Dana Yoom

(Mt 19:13-15, Lk 18:15-17)

¹³Kwane, nimakarub kuu danaya Yesumbed ye dingki ari kowe amun kerundok ande ye yaa be menebiiwe, ye kedmengkandeeandbed

yi yaa be winime ande ongkande kebengkiwen. ¹⁴Kwamiwe, Yesu kuu wedmendekore kongendoon kowe, yembed yi yaa yedmendoon, “Kebendaib. Korondibko dana kuu kwane ne yaa menebime, amborom kuu Godbed korok kere ooni aom dobiri ye yumbon kuu dana kee areb keriwendan yiman. ¹⁵Nembed yuib yaa ke anam yedmendaan kei, yuib kuu dana areb kere God ye dabderem aom dobiribko, Godbed yuib korok kerok. Kwamaibban kuu God yambibkin aom awunaibban.” andoon. ¹⁶Andekore, dana kuu be ye dingki aom kerekore, yi yaa amun kerundoon.

Kewedman Yiribman Yemoon

(Mt 19:16-30, Lk 18:18-30)

¹⁷Kwane Yesu kuu andowe wonoone, karub maa kabaanmo wene ye yaa dangbodin yiri bumangkene kaamonoon, “Kedmengkandi korok amun. Komo kerenid wadkeri aron korem korem yeman kuu kandaniin?” andoon.

¹⁸Andoone, Yesumbed yedmoon, “Komandewed ne yaa amun andeeb? Nimakarub korem kuu amuniibban, Godmo amun. ¹⁹Amob weng kuu ebkaad. Kumka o kuman ayaab, nenem kamaab, yid baab, ambarakmoon ye dudi weng daandaab, karub maa yaa birande barang baab, eb ambeya enaya yaa meene wengambere.” andoon. ²⁰Andoone, yembed dianmo dakmoon, “Kedmengkandi korok, korem kee ne kewed keraan yaambad awinaan kii.” andoon.

²¹Andoone, Yesu kuu ye yaa wedmenekore, mimyob dowaken keene yedmenoon, “Eb kuu inamen maa kee awinindo. Wene, eb yiribman korem kuu berengkekoreb, od kuu kamboknondan yaa bangkande. Kwananeeb kuu Godbed eb kakman Ewen ari kowaneen. Bangkandekoreb, ne yoman mene.” andoon.

²²Kwanandoon kumbed karub kuu kubiyiibban kere wonoon, amborom kuu ye kuu yiribman yemooniib kowe. ²³Kwane, Yesu kuu kereknanmo dewenebene ye kedmengkandeendan yaa yedmoon, “Yiribman yemoondan yikareb kankubunekoriwa Godbed korok kere ooni yeman aom awuni kuu miin yobdood kii!” andoon. ²⁴Ye kedmengkandeendan kuu kuye weng yaa binangkiwen, kumban Yesumbed angkon ika yedmoon, “Danaya, kane kuu yekareb kankubune God ye dabderem aom doboroked Godbed ye korok kere ooni kuu miin yobdood kii! ²⁵Kemo kuu nidoro dem kuu awunaneen kuu yobdood dee? Yiribman yemoon ye karub kuu yekareb kankubune God ye dabderem aom doboroked Godbed ye korok kere ooni kuu kekamune ye yobdood burudande yobdood aman ari kii.” andoon.

²⁶Andoone, ye kedmengkandeendan kuu miinmo binangkiwen kowe, “Kane kuu yimin kii! Godbed bobni yaa kuu ma burudande nendaanban

kii!” andiwe, ²⁷Yesumbed yi yaa wedmendekore yedmoon, “Karub yaromkono yaambed kuu kamune kuu yiminban anam, kumban God yaromkono yaambed kuu yimin. Komo komo Godbed kamandameen kuu kwananeen.” andoon.

²⁸Andoone, Pitambed ye yaa yedmoon, “Kedi, nub kuu barang korem kuu domondekoruwed, eb yoman munuwen.” andoon. ²⁹Andoone, Yesumbed inandoon, “Nembed yiib yaa ke anam yedmendaan kei, kane kanembed yambiwiib ye ambangayiib ye oniyayiib ye damanayiib ye enayayiib ye ambeyayiib ye danayayiib ye okadiib kuu domonde ne dowadiib ne weng amun dakmi ye dowadiib yaambed ne deme awinoon kuu, ³⁰kibireb kiri doruub kee yi yaa Godbed yewudmo bangkandaneene kakman 100iib keraneen. Ambiwiiib ambangayiib oniyayiib damanayiib enayayiib danayayiib okadiib kui. Angkon kwane durud yewed konde yenbandi kuyiib kui. Angkon aron mamaa ari kuu wadkeri aron korem korem yeman ye yaa konaneen. ³¹Kumban yidin ari keriwendan yemoon kuu yoman keraniwe, yoman keriwendan yemoon kuu yidin ari keraniib.” andoon.

Yesu Ye Bobni Ye Weng Ika Dakmoon

(Mt 20:17-19, Lk 18:31-33)

³²Yi kuu Yesu yedin keroone Yerusalem ari weniib. Kwane, Yerusalem angka wanandamoon yaa ye kedmengkandeendan kuu binangkiwen, yena ye yoman weniibdan kangkon uniwen. Kwane, yembed ye karub wad ayoowiib kuu bin angkaro angkambed ye yaa komarewa keraneen ye weng kuu angkon ika daandoon, ³³“Kedi, nub kuu Yerusalem ari wenuub kii. Karub Ye Mingki kuu karub maambed ambodange awine kandene, God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok korok darewoowiib Yuudan yi amob kedmengkandidaniib yi dingki ari kowaneen. Yimbed ayiiwo bobnok ande Yuudanban yaa kondaniwe, ³⁴ye yaa kuu damangkanenib kamok daadmenenib angkurom angka nong yikyikiibbed wangkanenib aye kowaniwe bobnaneen. Kwane, aron ayoobmim dowan keranuune, ika dembaneen.” andoon.

Yems Yoom Yoon Yoom Yi Kaamoni

(Mt 20:20-28)

³⁵Kwane, Sebedi ye meed Yems yoom Yoon yoombed mene Yesu yaa yedmiwen, “Kedmengkandi korok, nub dowaken kuu nubbed eb yaa komo ongme ande kaamonubka kwane ongme.” andiwen. ³⁶Kwanandiwe, yembed yi yaa neman kaamondo, “Yiib dowaken kuu nembed yiib yaa komo kamok andiwed?” andoon. ³⁷Andoone, yimbed inandiwen, “Ebbed korem yi korok kere nambirimo kere kwari kuu, nub ayoob maa nende eb wiwi angka koweewo korok keroko, angkon maa nende eb an angka koweewo korok keroko anduwed.” andiwen.

³⁸Kwane, Yesumbed yedmoon, “Yiibbed kaamoniib ye id kuu yibkaadban. Yiib kuu nembed durud yewed kandi ye kiwaan ari wanandamaan yaa yiiwiib kwane wananiib dee?” andoon. ³⁹Andoone, yimbed yedmiwen, “Nub kuu yimin.” andiwen.

Kwanandiwe, Yesumbed yi yaa yedmoon, “Anam, yiib kuu nembed durud yewed kandi ye kiwaan ari wanandamiin yaa yiiwiib kwane wananiib kii. ⁴⁰Kumban ne wiwi angka dibiri ye yumboniib ne an angka dibiri ye yumboniib kuu nembed kondi yemanban. Ku yeman kukuu Godbed kane kane kine nekwoon kumbedmo.” andoon.

⁴¹Kwanandoone, ye kedmengkandeendan yena angko angkoyiib kuu wengamberekorib, Yems yoom Yoon yoom yaa kongendiwen. ⁴²Kwaniwe, Yesumbed korem baandoone mimyamo keriiwe yedmoon, “Yiibkaadkeriwen kuu ambibkin yena yi korem kuu korok korokiib, angkon korok kee ‘Nembedmo korok, nembedmo yimin, ne weng yaumbedmo wengambirime.’ andimaib, yi korem. Kwane ambibkindan kee korokbed kankubundaane korok ye dabderem aom dobirimaib. ⁴³Kumban yiib kuu kwamunemban. Kwani kowe, yiib yaa kanembed ye dowaken kuu aningko darewoowiib kerandamoka, yiib dememo awini ye karub kerok. ⁴⁴Angkon ari kuu kanembed ye dowaken kuu aningko miin darewoowiib kere yedin kerandamoka, yiibkanmo yi dabderem yiri dobere no deme awinembiri ye karub kerok. ⁴⁵Karub Ye Mingki kuu deme kondoko yenambed awinime andi ye dowad minindo, yembed yena yi dabab yaa awandi ye dowad menene nimakarub yemoon bi ye dowad ye wadkerimbed amoddok monoon.” andoon.

Baatimeus Ye Indob Nandoon

(Mt 20:29-34, Lk 18:35-43)

⁴⁶Kwane yaro, yi kuu kambong Yeriko yaa miniwen. Yesu yoom ye kedmengkandeendan yoom kadaareb yemoon yoom kuu kambong domonde winiwe indob tut ye karub Baatimeus Timeus ye mingki kuu kiwaan kebed yaa od kawime ande eekme dibeen.

⁴⁷Kwane wengamboroonka, Yesu Nasaretman meneen kowe, andowe komkoon, “Yesu, Dewid ye Awo ari! Ne yaa mimyob keewe awawe!” andoon. ⁴⁸Andoone, yemoon kuu ye yaa “Sssp. Komkaab. Iwari kerok!” ande kamiwen, kumban ye kuu angkon ika naawonmo komkoon, “Dewid ye Awo ari! Ne yaa mimyob keewe awawe!” ande kamoon.

⁴⁹Kwane Yesu kuu yinmonekore yedmoon, “Ye yaa mene andime.” andoon. Kowe, yimbed karub kee yaa yedmiwen, “Arudne, dembe yaro dore mene. Ye kuu eb yaa mene andoon kowe.” andiwen. ⁵⁰Kwanandiwe, ye yuruk ebkad kuu kan angka bian korarekore, korongberenande yaro dore Yesuyiib yaa monoon.

⁵¹Monoone, Yesumbed ye yaa kaamonenoon, “Eb dowaken kuu nembed komo keruwok andewed?” andoon. Andoone yedmoon, “Kedmengkandi korok ee! Ne

dowaken kuu wedmandid.” andoon. ⁵²Kwane, Yesumbed yedmoon, “Wene, eb anam andimbed ongmebdoon kii.” andoon. Kwanandoone kwane kuyaambed, ye indob kuu amun keroone, Yesu awene yoom kwane kiwaankamo winiwen.

Kubi Darewoowiib Yerusalem Aom Awuniwen

(Mt 21:1-9, Lk 19:28-38, Yn 12:12-15)

11 ¹Kwane, Yerusalem yaa nandok wenenib aangko Olif ye kambong Betfegiib Betaniyiib dia miniuwe, Yesumbed ye kedmengkandeendan ayoob yaa ²yedmoon, “Wene kambong kuyaa awune wedmaniwe, donki ingkod kuyaa boroniwen kuu karub maa ma kwari dibere yarindo, kowe dudberekorib keyaa kanminime.ⁱ ³Kwaniwo, karub maa yiib yaa ‘Komande kwamuniib?’ ande kaamondoka, ye yaa yedmenime, ‘Yarimanbed yedmoonkob kowe aron dobooban angkon ika keyaa kanmananuub.’ andime.” andoon.

⁴Kwane daandoone, yi kuu wene wedmiiwe donki ingkod kuu kiwaan ari ambib ambongko kiwaan yaa boroniwen. Kwane yimbed nong dudbiriwe, ⁵karub yena kuyaa doriib kumbed kaamondiwen, “Yiib kuu komandiwed donki ingkod kuu dudmungkaib?” andiwen. ⁶Kwanandiwe, Yesumbed yedmendoon areb yimbed kwane yedmendiwe, karubbed “Ee, yimin kanwinime.” andiwe kanwiniwen.

⁷Kwane, donki ingkod kuu kanmene Yesuyiib yaa kerekorib, yi ebkad doboob kuu ben donki ingkod ye angkurom ari nongkobiwe, ye kuu yaro kwari diboroon. ⁸Nimakarub yemoon yi ebkad doboob kuu kiwaan ari kudmiiwe angkon yena kuu dura dia orom biid awene wadme biwen kuu be mene kudmenmo winiwen, kuu ye yaa kubi ye dowad. ⁹Yidin weniibdaniib yoman weniibdaniib kuu komkiyiib kamiwen,

“Karub ke meneen keye aningko kankoonem.

Karub kee Yariman yaambed meneen kuu amun kerunok.

¹⁰ Nub awo Dewid ye ooni ye yumbon kumbed ika kanmanandamoon kuu amun kerunok!

Karub ke meneen keye aningko miin anammo kankoonem!” ande kamiwen.

¹¹Kwane, Yesu kuu Yerusalem yaa nandekore, God ye kurikuri boyambib darewoob yaa wonoon. Wene yiribmana karuwa korem yaa kereknanmo deweneboon kumban aron down kereen kowe, ye kedmengkandeendan wad ayoowiib yoom Betani angka winiwen.

Yesumbed Inamen Arewadan Yenburoon

(Mt 21:12-22, Lk 19:45-48, Yn 2:13-16)

¹² Aron mimo keruune, yi kuu Betani yaa kuu domonde wenonib, Yesu kuu mungiyiib keroon. ¹³Mungiyiib kowe, ambab angkambed

ⁱ 11:2 God Ye Weng kuu Yuudan yi king kuu donki arimbed Yerusalem aom aomnaneen. Sekaraiya 9:9

dore wedmoonka yedob at kuu biidiib kowe, yembed idiib manok ande wedmok wonoon. Wene dia dore wedmoonka idiibban biidmo, amborom kuu ayob ire wini aronban kowe. ¹⁴Kwane, yembed at yaa yedmoon, “Eb job kuu karub maa wan anaanban kerok.” andoon. Kwanandoone, ye kedmengkandeendan kuu wengambiriwen.

¹⁵Kowe wene Yerusalem yaa nandekorib, Yesu kuu kurikuri boyambib darewoob kuuk aom wene awunekore, yembed kuyaom berengkimaibdan kuu andowe yenburoon. Yembed od ingke bidan yi arakiib on arud kab kabled aombed be mene berengkimaibdan yi dibiri yemaniib kuu ben amenengkoon. ¹⁶Kwane, yembed kurikuri boyambib darewoob kuuk aombed yedmoon, “Yiib yiribman bewene kurikuri boyambib darewoob kuuk aombed nare angkanaib, amob!” ande kowe yi korem kwamune meniib yaa daande kebengkoon. ¹⁷Kwane, yembed yi yaa kedmengkande yedmoon, “God Ye Weng yaa anam wongkoon kuu ‘Ne kurikuri boyambib darewoob kuu ambibkin korendan yi kurikuri ambib andaniib.’ ande wongkoon. Kumban yiibbed kwaniwen kumbed ‘yid bimaibdan yi ambib’ areb kereen.” andoon.

¹⁸Kadaareb kuu ye kedmengkandi yaa wengamberekorib binangke ye yoman wanandamiib kowe, God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok korok darewoowiib Yuudan yi amob kedmengkandidaniib kuu kuye weng wengamberekorib, ye yaa unene aye kowem andi ye kiwaan onmiwen. ¹⁹Kwane oobnone, Yesu awene kuu taun aom kuu koronde bunangka winiwen.

Anam Andi Yaromkono

(Mt 21:19-22)

²⁰Amkimombed kwane wenonib wedmiuwe, yedob at kuu yumburum yirimbed wene biid ari kuu korem koknoon. ²¹Kowe, Pita kuu Yesumbed komo yedmoon kuu meenekore, Yesu yaa yedmoon, “Kedmengkandi korok ee, wedme! Ebbed yedob at yaa butun kamenewen kuu koknoon kii!” andoon.

²²Andoone, Yesumbed inandoon, “God yaambled anam andime. ²³Nembed yiib yaa ke anam yedmendaan kei, kanembed ye niindem aom kuu karekmiyiibban inamen mimo kere, komo andaneen kuu kwananeen andi ye meenimbed aangko keyaa ‘Ub kuu nenwene karamok yiri korarok.’ ande yedmaneen kuu Godbed kwamune kamaneen. ²⁴Kwanakob, nembed yiib yaa ke yedmendaan kei, komo kandande kurikuri kere kaamonaneeb kuu, anam kandaniin ande meene kwananeeb kumbed Godbed kabdaneen. ²⁵⁻²⁶Kwane kurikuri kerebka, karub maa yaa kongenewen kuu ika meenebka, yambarakmi eb yaa kuu are nonondande ande. Kwananeeb kumbed eb Ambe Ewen ari doreen kumbed eb ambarakmi kuu are nonondandaneen.”^j andoon.

j 11:25-26 Buk Maak kurin kurin wongkiwen yenamo kuu weng keyiib: “Ebbed are nonondandaabban kuu eb Ambe Ewen ari doreen kuu eb ambarakmi are nonondandaanban.”

Yesu Kuu Kane Yaromkonoyiib?

(Mt 21:23-27, Lk 20:1-8)

²⁷Kwane, yi kuu angkon ika Yerusalem aom menenib, Yesu kuu kurikuri boyambib darewoob kuuk aom dodkanmo weneena, God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok korok darewoob yoom Yuudan yi amob kedmengkandidan yoom aamkono aamkono yoom kuu yeyiib yaa miniwen. ²⁸Menenib, yimbed ye yaa kaamoneniwen, “Eb kuu kane yaromkonombed kwamune kameeb? Angkon deme kee kanembed kine kabdoonkob kwamune kameeb?” andiwen.

²⁹Kwanandiwe, Yesumbed inandoon, “Neyiib yaa mimo kaamonako inandiwed kumbed ne kuu kanembed deme kine kawoonkob kwamune ambangkain kee yedma. ³⁰Yoon ye baptais kerundimaan yaromkono kuu God yaambede, karub yaambede? Yedmewime!” andoon.

³¹Kwanandoone, yi kuu yikareb kuyaom andangkanenib yedmiwen, “Ambid Ari ye God yaambede andanuub kuu yembed nub yaa kaamondaneen, ‘Yiib kuu ye yaa komande meenenindo keruwen?’

³²Kumban angkon karub yaambede andanuub kuu yiminban.” andiwen, amborom kuu nimakarub korem kuu Yoon kuu profesiman anam God yaromkonoyiib ande dakmimaib kowe uniwen, korok korok kuu.

³³Kwana kowe, yimbed Yesu yaa inandiwen, “Nubkaadban.” andiwen.

Kwanandiwe, Yesumbed yedmoon, “Ne kangkon kane ye aromkonombede kwane ambangkain kuu daandainban.” andoon.

Yesu Kuu Wunekaraniib Ye Kuruweng

(Mt 21:33-46, Lk 20:9-19)

12 ¹Kwane, Yesumbed Yuudan yi korok korok miniwen yaa kuruweng daandoon, “Karub maa ye mongkobon angka nong yob kab kibingkoon. Kwanekore, kuuk wirine awanewandene, yob ondoobkene ambodmo bi yeman ye dem dumnad aombede nidkekore, angkon mongkobon kuyaa kerekne ooni ye boyambib kongam yengboon. Kwanekore, karub yena yoom weng ongmiwen. Yi kuu mongkobon yaa oonene yob yemoon kuu benberengkenib yob yena kuu mongkobon yariman yaa bangkandimamime andi ye weng ongmiwen. Kwanekorib, mongkobon yariman kuu yangkodmia ambab doriib yaa wonoon.

²Kwane, yob kuu yumune wi yaron keruune, yembed ye deme karub yedmenoone, wene mongkobon oonidaniib yaa yob yena bande wonoon, weng kwamune ongmiwen kowe. ³Kwane, yiyiib yaa wonoon kumban, yimbed awinene ayekorib, domoneniwe yowiibban dingkirud ika monoon. ⁴Kwane, mongkobon yarimanbed angkon deme karub maa yedmenoone, yiyiib yaa wonoon. Wonoone, korok ari aye ingmenib karak koniwe ika monoon. ⁵Angkon ika deme karub maa yedmenoone

wonoon. Ku wonoon kuu aye kowiwen. Kwaniiwe, ye deme karub yemooon yena yedmoone mimim wenebiwen. Wenebiwe, oonidanbed yena kuu yenbandenib, yena kuu bobmo yengkadmiwen.

⁶Kwaniiwe, yariman ye mimyob keenoon ye dana mingki kuu karub yeenbon yedmaneena wananeen ye karub kumbedmo. Kwani kowe, yarimanbed yedmoon, ‘Ye kuu ne dana kowe, yi kuu ye yaa amun amun kamene ye weng wengambere kwananiib.’ andoona yeenbon wonoon. ⁷Kumban mongkobon oonidanbed wedmenekorib yedmiwen, ‘Ke meneen kei, yariman ye yumbon kandi ye karub kowe, wenem. Wene aye kowekorub, nubbed ye yumboniib okad keyiib kee bem.’ andiwen. ⁸Kwanandekorib, yimbed awinene aye kowekorib, ye bob kuu mongkobon bunangka kankorariwen.” andoon.

⁹Andekore, Yesumbed Yuudan yi korok korok yaa kaamondoan, “Kwani kowe, mongkobon ye yariman kuu komo keraneen? Ye kuu mene mongkobon oonidan kuu yengkadmekore, nong yob kab ye mongkobon kuu karub yena yaa konde weng maa ongmaneen. ¹⁰Yiib kuu God Ye Weng Karadmo kee ma kimingkiwenoo?

‘Boyambib yenbimaibdanbed bot kankaariwen kuu ambib kumundin amun yenbi ye dongka bot keroon.’^k andoon.

¹¹ ‘Kee Yarimanbed kwanoon kedi!

Nub indob ari kee wedmuwen kumbed binanguwen kowe, ye yaa kubem!’ ” andoon.

¹²Yembed Yuudan yi korok korok yi inamen arewa yaambad kuruweng ke dakmoon kee yikaadkeriwen kowe, yimbed awinenem ande kiwaan yena onmiwen. Kumban yi kuu kadaareb yaa unendiwen kowe, ye kuu domonenekorib winiwen.

Tak Od Kowi Ye Kaamoni
(Mt 22:15-22, Lk 20:20-26)

¹³Amaan, Yuudan yi korok korokbed Farisidaniib King Erod ye inamen yaa dabokneniwendaniib yaa yedmiwe Yesuyiib yaa wene kobkandem ande winiwen. ¹⁴Kwane, yi kuu mene yeyiib yaa kerekorib yedmiwen, “Kedmengkandi korok ee, nubkaad eb kuu anammo dakmi ye karub, dudimokban. Eb kuu karub yaa manmo kerimokban, amborom kuu eb kuu yi yaa kane ande ambengkaabban kowe. Angkon eb kuu God yaa dobiri amun ye kiwaan anammo kedmengkandimaab. Kwani kowe, Saesaa^l yaa tak od kowi kuu amowiib dee? ¹⁵Tak od kuu kowanuub dee kowaubban dee?” andiwen.

^k 12:10Keye dongka bot kee miin anam anam. Kuyiibban keraneen kuu ambib nandanuun.

^l 12:14Saesaa kuu Romdanbed nangmenib korok keruwen ye ambibkin koremdan yi king darewoob.

Kumban Yesu kuu yi nemengkandi kara kuu yekaadkeroon kowe, yembed yi yaa kaamondo, “Yiib komande ne yaa komboon kaamowiib? Od murubkob kuu ne yaa kanminibko wedma.” andoon. ¹⁶Andoone, yimbed ye yaa kanwiniwe, yembed yi yaa kaamondo, “Kane ye korok kuruwakiib aningkoyiib?” andoone, yimbed inandiwen, “Saesaa yeman kui.” andiwen.

¹⁷Kwane, Yesumbed yi yaa yedmoon, “Saesaa yeman keroka Saesaa yaa bangkanime. God yeman keroka God yaa bangkanime.” andoon. Andoone, yi kuu ye yaa binangkiwen.

Bobne Dembaneen Yaa Kaamoni

(Mt 22:23-33, Lk 20:27-40)

¹⁸Kwane, Sedyusidanbed karub bobnimaib kuu dembimokban andimaib kowe, Yesu yaa kaamonenok miniwen. ¹⁹Menenib yimbed yedmiwen, “Kedmengkandi korok, kurin kuu Mosesbed nub dowad amob wongkoon kuu karub bobne ye wonong domonde wananeen kumban danayiibban kowe, ye damanbed wonong irib kuu awanekore, dana wanabaneen kuu ye aagorok bobnoon ye dana ande kowi yeman.

²⁰“Kwane, ayi neredkan ediib, ibduruk kuu ayidin wonong awanekore, danayiibban kumban bobnoon. ²¹Kwanoone, angkon ye ningkimbed irib kuu awanoon, kumban ye kangkon danayiib wanabindo kumbed bobnoon. Angkon, ye ningki maa ayoobmim kangkon kwamune areb keroon. ²²Kwane, yi korem ediib kuu danayiibbanbed dukniwen. Kwane wonong irib kuu yeenbon arimbed yu kuu bobneen. ²³Yi korem ediib kuu yu yaa awaniwen kowe, bobni yirimbed dembe yaro dobiri yaron ari kuu kane ye wonong keranuun?” andiwen.

²⁴Kwanandiwe, Yesumbed inandoon, “Yiib meeni kuu anamban, amborom kuu yiib kuu God Ye Weng Karadmoyiwa yaromkonoyiwa kuu yiibkaadban kowe. ²⁵Kwane, nimakarub bobniwen yirimbed dembaniib kuu awanaibban, God ye engyus yi dobiri areb keraniib. ²⁶Ma kei, bobnekore dembi ye weng kuu yiib kuu Moses ye buk wongkoon kuu ma kimingkindokowoo? Amanayod aumbed amot denene Godbed Moses yaa kwamune daanoon kuu ‘Ne kuu Abraham ye God, angkon Aisek ye God, angkon Yekob ye God!’ andoon. ²⁷Kwanandoon yaron kuu yi kuu dukniwen kumban yi kingkin kuu wad doriib kowe, ye kuu wad doriibdan korem yi God. Kwani kowe, yiib meeni kuu miin anamban kii!” andoon.

Amob Darewoob

(Mt 22:34-40, Lk 10:25-27)

²⁸Kwane, Yuudan yi amob kedmengkandi ye karub mamaumbed yaro monoone anuk yedme ari yedme kameniwen kuu wengamboroon. Kwane

meenoon kuu Yesumbed yi yaa kuu yiminmo inandoon kowe, yembed Yesu yaa kaamobi ma kaamonenoon, “Nub amob korem kumaom kuu, amob darewoob kuu kuna?” andoon.

²⁹Andoone, Yesumbed inandoon, “Amob darewoob kuu kei. Israeldan, wengambirime, nub Yariman nub God, ye kuu mimo. ³⁰Eb Yariman God yaa eb mimyob kumundiniib eb kingkin kumundiniib eb inamen kumundiniib eb aromkono kumundiniib mimyob dowaken keene.

³¹Angkon maa kuu kei. Eb dia dia doriibdan kuu mimyob dowaken keende, ebmeren kwanimaab areb. Amob yena kuu yirimo.” andoon.

³²Andoone, karubbed Yesu yaa inandoon, “Yiminaa. Kedmengkandi korok, eb kuu anam dakmewen, God kuu mimo, god yenayibban, yembedmo. ³³Ye yaa kuu yuib mimyob koremiib yuib inamen meeni koremiib yuib aromkono koremiib mimyob dowaken keenime andoon. Angkon, yuib dia dia doriibdan yaa mimyob dowaken keendime, yuibmeren kwanimaib areb andoon. Amob ayoob kee miin anam, dingkan nengke agedmo keroone baeb God yaa koniyuib, animan andokbe yena kuu God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan ani dowad God yaa bangkandiyuib kuu yirimo.” andoon.

³⁴Kwane, Yesu kuu wedmoone, karub kuu inamen amunmo inandoon kowe, yembed ye yaa yedmoon, “Eb kuu Godbed korok kere oonimbon dia arimbed doreeb kii.” andoon. Kwane kuyaambed nare ari kuu karub ma kanembed ye yaa kaamoneni kuu yiminban, uniwen kowe.

Keresu Godbed Kinoona Monoonman Kuu Kane Ye Dana?

(Mt 22:41-46, Lk 20:41-44)

³⁵Yesu kuu kwane kurikuri boyambib darewoob kuuk aombed kedmengkandoon yaron aombed kaamondoon, “Komandiwed Yuudan yi amob kedmengkandidanbed ‘Keresu Godbed Kinoona Monoonman yaa kuu no Dewid ye Awo ari.’ andimaib? ³⁶Kedi, Dewid kuu Kingkin Karadmombed daanoonkob dianmo dakmoon,

‘Yariman Godbed ne Yariman yaa yedmenoon,

‘Ne wiwi angkambed dibereewo,

kwane nembed eb bondan kuu ben eb yondad dabderem yiri kiriba.’” andoon.

³⁷“Dewid, yembed Keresu yaa Yariman andimaan kowe, komo kere ye awo ari keraneen?” andoon. Andoone, kadaareb yemoon kuu kubiyuib ye weng wengambiriwen.

Yuudan Yi Amob Kedmengkandidan Yaa Ongkandoon

(Mt 23:1-7, Lk 20:45-47)

³⁸Kwane, Yesumbed kedmengkandene yedmoon, “Kaadkerime, Yuudan yi amob kedmengkandidan yaa. Yi kuu ebkad manimanandeb doboobmo

inwarekorib, animan berengkimbon aom dewenebaiwe yenambed nub yaa kubendime ande kamimaib. ³⁹Kwane angkon, yi kuu kurikuri ambiwoom o orokbon yaa kuu aningko darewoobdan yi dibirimbom arimbed diberem ande kamimaib. Kwamimaib kuu yi kubi yeman. ⁴⁰Kumban, yi kuu birandidan kowe, nima irib awandi ye meeni areb karub yi murubia ari kurikuri doboob kamimaib kumban, yi kuu nima irib yi od animaiwe kamboknon kerimaib. Kwamimaibdan kuu dabab miin arewa Godbed kondaneen.” andoon.

Wonong Irib Yu Koni Kara

(Lk 21:1-4)

⁴¹Kwane, Yesu kuu kurikuri boyambib darewoob ye od be mene nongkobimaibbon kiwaan angkara diboroon. Kwane, kadaareb kuu od nongkobimbom kuyaom nongkobiwe keendomboroon. Keendomboroone, yiribman yemoondan kuu mene od darewoob nongkobiib. ⁴²Kumban wonong irib kamboknon kuu menenu od murubkob ayoob od embeng mana koween.

⁴³Kwane, ye kedmengkandeendan kuu minime andoone, mimyamo keriiwe yembed yedmoon, “Nembed yiib yaa ke anam yedmendaan kei, irib kamboknon kee od koween kuu karub korem yena od nongkobiwen kuu burudandeen, ⁴⁴amborom kuu karub yena yi yiribman yemoon yaambed kuu barang mimo o ayoob areb kowiwen, yiribman yemoon kwane dangoon kuu kowindo. Kumban yu kuu kamboknon kuned kumundin ari moone ane dobaranuun yemaniib korem kwane koween.” andoon.

Yimin Wande Wananeen Yaa Dud Kedmengkandi

(Mt 24:1-25, Lk 21:5-11)

13 ¹Kwane, Yesu kuu kurikuri boyambib darewoob domonde weneene, ye kedmengkandeen ye karub mamaambed yedmoon, “Kedmengkandi korok ee! Kurikuri ambib darewoob ye bot darewoowiib kee wedme! Yenbenmo daaniwen kee miin amun kii!” andoon.

²Andoone, Yesumbed inandoon, “Eb kuu wedmeewoo? Ambib darewoob ke yengbenabiwen kei, bot mimo ma kwane dabokne yiri angkimbere ari angkimbere kamaibban, korem kuu bondanbed ben yiri kiradmaniib.” andoon.

³Kwane, Yesu kuu taun domone aangko Olif ari daane dibone bid yara kurikuri boyambib darewoob yaa wedmoone, Pita yoom Yems yoom Yoon yoom Endru yoombed yemyeb kaamoniwen, ⁴“Nub yaa yedmende, aron komo arimbed weng kee kwamune dakmewen kee dembe wananeen? Kwane, komo komo dud kedmengkandaneenkob, anam kwane wanandameen kui andanuub?” andiwen.

⁵Kwanandiiwe, Yesumbed yi yaa yedmoon, “Kaadkerime. Karub yenambed yiid yaa nemengkandok mananiib kowe kebendime. ⁶Karub yemooon kuu mene naningko yaambed areb dakmenib ‘Ne kuu Keresu kei!’ andenib, nimakarub yemooon kuu nemengkandaniib kii. ⁷Kwane, yiid kuu wengambiriiiwoo diayiid ambab angkayiid ana nangbenabiyid kii andaniib kuu yiid unaib. Kwane kamenabaneen kumban, yimin wandi aron keraunban. ⁸Ambibkin mamaa dore mamaa dore ana nangbenabiyiid, angkon gapman mamaa dore mamaa dore ana nangbenabiyiid kamaniib. Kwane, ambibkin yena kuu dowodkiyid keraneen, angkon ambibkin yena kumaom kuu animaniibban mungimbed duknaniib. Kwamaneen kuu dana andowe woonimaib ye odibin areb kamaneen.

⁹“Yiid kuu yiidmeren oone kangkadme dobirime. Yiid kuu yenambed awingkanekorib, wengyundimbon aom be wene wengyundenib, kurikuri ambiwoombed nong yikyikiibbed yiid angkurom angka wangkanenib kamaniib kii. Yiid kuu ne dowad oonidaniib korok darewooyid yi arinambo ari dobere ne weng amun dakmaniib.

¹⁰Kumban, ibduruk kuu ne weng amun kuu ambibkin korem yaa kedmengkandaniibkob, yimin wandi aron keranuun. ¹¹Kwane, kunayambed yiid kuu awinendekorib, wengyundimbon aom benwene yi arinambo ari kowibka, komo andanuub kee ande meenaib. Kuyaron arimbed yiid inamen aombed komo kondaneen kuu kwane dakmime. Kuu yiidbed dakmaibban, Kingkin Karadmombed kowe.

¹²“Ambangambed ningkia ambodanganiiwa yeene nongkobaniib, ningkiambed ambanga yaa kangkon. Awodkia kangkon yi dana meed yaa ambodanganiiwa yeene nongkobaniib. Kwane, dana meed kuu arian yaa manmo kerekorib, yena yi dingki ari nongkobaniiwe yaniwe duknaniib.

¹³Nimakarub korem kuu yiid yaa arud wandembaraniib, amborom kuu yiid kuu ne yoman miniwen kowe. Kumban kane kanembed kwane yi anam ande awine dobaraniiwe wene yimin wandaneen kuu Godbed bobni yaa kuu burudande bindaneen.

¹⁴“Kwane, yiid kuu weng kee ongme kimingke weng id kandime. ‘Kuman ayi awene kara miin arewa kere korem monmari ye karub’, ye kuu kurikuri boyambib darewoob aom doboroko wedmibka, Yudea aom doriibdan kuu koronde kirokmone aangko angka amboon aom winime. ¹⁵Kwane, karub kanembed yambib wid angka keroka ika kawene yambiwoom yiribman maandekorika andaan, no amboon angka kombiri wonok. ¹⁶Kwane, kanembed mongkobon aom doreen keroka ika ambiyoom wene yuruk ebkad kandekorika andaan, no kombiri wonok. ¹⁷Kuyaron ari kuu nima oyoomiib enaya dana embeng embengiib kuu dabab darewoob kandaniib. ¹⁸Yiidbed kurikuri keribko, kwamune kamaneen kuu yuruk aron arimbed kwanokban kerok, ¹⁹amborom kuu kuyaron ari kuu dabab darewoob yemooon

menebaneen kuu Godbed yimin yiri okad ongmoon kumbed mene kibikee ye dabab korem kuu burudande miin darewoob keraneen kowe. Kuyareb keraneen kuu ika ma kwanaanban.

²⁰“Aron kee Godbed dukmen kowoon, amborom kuu doboob keraneen kuu karub maa kwari doborokban kere korem duknaniib kowe. Kumban, yembed kingkoon ye nimakaruwiibkob aron kuu dukmen kowoon.

²¹“Kwane, karub maa yiiib yaa yedmaneen, ‘Wedmime. Godbed Kinoona Monoonman Keresu kuu kekei.’ andaneen o maambed yedmaneen, ‘Wedmime, ye kuu yakui.’ andaneen kuu kuyaa meenaib.

²²Kwane, Yesu areb kere dudenabidaniib dudi ye profesidaniib kuu mene dudiib yeka mamaa ye wedme binangki yemaniib kamenib, Godbed kingkoon ye karuwa nimaya yaa kuu nemengkandok mananiib kii. Yi kuu nimakarub yemooon nemengkandaniib kumban, yi nemengkandi Godbed kingkoon ye karuwa nimaya yaa kuu yiminban keraneen.

²³“Kwani kowe, yiiibmeren oone kaadkerime. Ne kuu weng korem daandaankob kuyaron kuu mananuun kowe, yiiibkaadkeriwen.

Yesu Ika Mananeen Yaron

(Mt 24:26-35)

²⁴“Dabab menebaneen ye yoman kuu

‘Aron kuu kumun kerenu,
wood kuu yuraune nambaraunban.

²⁵ Mindong kuu ambid arimbed kirobaniib.

Aromkonodan ambid ari doriib kuu ben kiringmenabaneen kii.’

²⁶“Kuyaron arimbed nimakarub kuu wedmaniiwe, Karub Ye Mingki kuu wiib arimbed aromkono darewoowiib nambiri darewoowiib mananeene wedmenaniib. ²⁷Kwane, yembed ye engyus yedmaneene, mene yembed kingkoon ye nimakarub bid yimin yimin yaa okad dungkun dungkun korem yaa kuu bok wananiib.

²⁸“Meenime, yedob at ye kuruwak weng id yaambed kandime. Kwane, ye nondong kuu atbiidkad areb kere, yawaak kerimaan kuu biid yeeb dembaane, kwani kowe andowe ire wini aron kuu dia keroon ande yiiibkaadkerimaib.

²⁹Kwamune wedmaniiwe kara kwamune kamenabaneen kuu, kwani kowe aron kuu dia kereen kii ande yiiibka meenaniib. ³⁰Nembed yiiib yaa ke anam yedmendaan kei, nimakarub okad kiri keyedan kee duknaibbanbed kwamune yedmaan kuu kamaneen. ³¹Ambidiib okadiib kuu dowan keranuun kumban, ne weng kuu dowan keraanban, aron korem korem angkimbaraneen.

Kwananeen Yaron Karub Maa Yekaadban

(Lk 12:35-40)

³²“Kwananeen yaron kuu komo aron arimbed kuu karub maa yekaadban. God ye engyusiib God ye Mingkiyiiib kangkon yikaadban,

kumban Ambe God yembedmo yekaad. ³³Kwani kowe, korobe kaadkerenib nekwime. Kwane mananeen yaron kuu yiiibkaadban kowe.

³⁴“Kukuu karub maa owod wonoon areb. Kwane, yambib kuu ye deme karub yaa ‘Nambib oonime.’ andekore, yena kuu deme yeka yeka bangkandoon. Kwanekore, wene ambongko yaa oonoon ye karub kuu ‘Kerekniyiib dobere.’ andoon. ³⁵Kwani kowe, yiiib kuu korem kereknembirime, amborom kuu yiiibkaadban ambib yariman ika mananeen yaron kuu oobne yaambed o amnomnom angkambed o ayam baandaneen yaron yaambed o aron yaro mananuun yaambed keraneen kowe. ³⁶Kwane kuyaambed, kudmeniibban mene yiiib kuu unuk danganiiwe wedmaneen kuu miin arewa. ³⁷Nembed yiiib yaa ke yedmaan kei, yiiib yaayiib korem yaayiib, ‘Kerekne dobirime.’ ande yedmaan.” andoon.

Yesu Kuu Wonong Maambed Baeb Ok Buneen

(Mt 26:1-9, Lk 22:1-6, Yn 12:1-8)

14 ¹Kwane, Yuudan yi Burudandoon ye orokiib Kabayingke obo kerindo ye flawa ye orokiib ani yaron kuu ari ayoobmo keruune, God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok korok yoom Yuudan yi amob kedmengkandidan yoom kuu Yesu yaa nemengkane yemyeb awinenub aye kowem andi ye kiwaan onmiwen. ²Kumban yimbed yedmiwen, “Orok aron arimbedban, amborom kuu nimakarubbed yirinde baande nub yaa korem monmaraniib kowe.” andiwen.

³Kwane, Yesu kuu Betani yaa Saimon maa kaningkitabob downan keroonman yambiwoom dibo animan aniiwe, wonong maa kuu baeb ok amun od darewoob yeman botoro kawanmo aom naad ambodmo ongmiwen kumbed kanmuneen. Kanmenenu botoro munid ari kuu dookbekoru, baeb amun yeman kuu ye korok ari buneen.

⁴Kwanuune, karub yena kumaom dibiib kumbed yu yaa kongende yikareb neman yedmenoon yedmenoon kamiwen kuu, “Komo kamuunka, baeb amun yeman kee? Od darewoob korarewen kii! ⁵Baeb ok kee weeb mimo deme ye odbed mooni yeman, angkon od kuu kande kamboknondan yaa bangkandi yeman kumbedaa!” andekorib yu yaa norin wande ongkandiwen.

⁶Kumban Yesumbed yi yaa yedmoon, “Korondime. Yiiib komande yu yaa yewed kondiwen? Yu kuu ne yaa miin amun kameen.

⁷Kamboknondan kuu aron korem yiiib yoom doberembaraniib kowe, aron komoyiib awandandamiib kuu yiiib dowakenmo awandaniib, kumban ne kuu yiiib yoom aron korem dobarainban. ⁸Kowe, wonong kee yu meenimbed kwaneen kuu, yumbed ne bobnindo yaronbed ne id yaa baeb amun buneen kuu wene ari ne mangkaniib yaa ye dowad nekween. ⁹Nembed yiiib yaa ke anam yedmendaan kei, okad kuna kunaya weng

amun kedmengkandaniib kuu, wonongbed ke kameen kee yedmaniwe, nimakarub kuu meenaniib.” andoon.

Yudasbed Yesu Yaa Manmo Keroon

(Mt 26:14-16, Lk 22:3-6)

¹⁰Kwane, kedmengkandeendan wad ayoob aom karub maa Yudas Iskeriotbed God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok korok yaa wene Yesu ye ambodangi dowad wonoon. ¹¹Yi kuu kwane wengambere kubekorib, ye yaa od kabdanuub ande yedme kowiwen. Kwaniwe, “Ye kuu ne aron keruko awinene nenkonda.” ande meenoon.

Yesumbed Ye Yaa Meeni Ye Orok Ani Kerekmen

(Mt 26:17-30, Lk 22:7-20, 1Ko 11:23-25)

¹²Kwane, flawa kabayingke obo kerindo ye orok aron ibduruk ari kuu sibi mana yeene nengkanabe animaib yaron kereen. Kwani kowe, Yesu ye kedmengkandeendanbed ye yaa kaamoneniwen, “Eb dowaken kuu nub kuu wene kunayambed Burudandoon ye animan ongme nekwanuubkob ananeeb?” andiwen.

¹³Kwanandiwe, yembed ye kedmengkandeendan ayoob yaa daandoon, “Wene siti aom aomne wedmaniwe, karub kuu ok yuundi yemaniibbed durundaneen kuu kwane ye yoman winime. ¹⁴Wene ambiwom awunoka, ambib ye yariman kuyaa yedmenime, ‘Kedmengkandi korokbed kaamonoon kuu ne yoom ne kedmengkandiindan yoom diberenub Burudandoon ye orok ananuub ye wadnari kuu kuna?’ andime. ¹⁵Kwananiib kuu yembed daane arimbed wadnari darewoob kuu korokbendaneen. Kuyaom kuu dibere ani yeman arak awene kundukmo dangoon kowe, kuyaombed nub ani yeman kuu nekwe ongmime.” ande daandoone winiwen.

¹⁶Kwane wene taun aom awune wedmibka, Yesumbed daandoon areb kwamune kowe yimbed Burudandoon ye orok nekwuwen.

¹⁷Oobnon yaambed, Yesu kuu ye kedmengkandeendan wad ayoob yoom mene ambib yaa nandiwen. ¹⁸Kwane, yi kuu ane dibonib, yembed yedmoon, “Nembed yuib yaa ke anam yedmendaan kei, yuib kuyaom kuu karub maambed ne ambodanganeen, ye kuu ne yoom dibo anuub kui.” andoon. ¹⁹Kwanandoone, miin kubiyiibban kerekorib, yi korem kuu ye yaa mene “Anam kuu neman dee?” ande kamiwen.

²⁰Kwamiwe, yembed inandoon, “Kuu yuib wad ayoowiib mim kuyaom, ye kuu nangkodmi areb ne yoom meneki wongdem aombed om kuu sup aom kamonekore ananeen kui. ²¹Kedi, Karub Ye Mingki ye dowad God Ye Weng aombed komarewa kurinbed ye ari kwamunaneen ande wongkiwen kuu ye yaa kwane wananeen. Kumban, kanembed ye yaa ambodanganeen kuu Godbed arewa kerunaneen kowe, anam kuu kuye karub kuu woonindo karen kuu kumbad amun karen.” andoon.

²²Kwane anonib, Yesumbed om^m kande God yaa eso andekore, domokbene ye kedmengkandeendan yaa bangkandene yedmoon, “Kandime, kekee ne id kii.” andoon.

²³Angkon kabus nande God yaa eso andekore, yi yaa nondooone, ane kone ane kone yi korem kuu aniwen. ²⁴Kwane, yembed yi yaa yedmoon, “Kekee ne umkan, nimakarub yemoon yi dowad onduknaneen. Ne umkan kuu Godbed ye karuwa nimaya yaa amob weng ongmi yeman. ²⁵Nembed yiib yaa ke anam yedmendaan kei, ne angkon ika nong yob ok anainban kwane wene kuyaron keranuunkob, God ye oonimbon aombed ananiin.” andoon.

²⁶Kwane, yi kuu kurikuri yook wingkanekorib, yaro angkane wene aangko Olif angka winiwen.

Pita Yaa Ari Kwamaneeb Kii Ande Daanoon

(Mt 26:31-35, Lk 22:31-34, Yn 13:31-38)

²⁷Wenekorib, Yesumbed yi yaa yedmendoon, “Yiib korem kuu kirokmonaniib, amborom kuu kurin God Ye Weng kwane wongkoon kuu Godbed yedmoon kekamune,

‘Nembed sibi oonoonman ayaniine,
ye sibi kuu kirokmonaniib.’ andoon.

²⁸“Kumban, bobnaniin yirimbed ika dembaniin ye yoman kuu nedin Galeli angka arinambo wananiin.” andoon.

²⁹Andoone, Pitambed yedmoon, “Korem kuu kirokmonaniib kumban ne kuu kwanainban.” andoon.

³⁰Kwanandoone, Yesumbed inandoon, “Nembed eb yaa ke anam yedmebdaan kei, kibik amnoon ayam komkane ayooob keraanban kuu eb kuu Yesu nekaadban ande dakme ayooobmimiib keraneeb.” andoon.

³¹Kumban, Pitambed aromkonomo inandoon, “Eb yoom ne yoom yenbandaniiwe duknanuub kuu yimin, nembed eb yaa nekaadban andainbanii.” andoone, yi korem kuu kwanemo yedmiwen.

Yesu Getsemani Angkambed Kurikuri Keroon

(Mt 26:36-46, Lk 22:39-46)

³²Kwane wene Getsemani andimaib yaa nandekorib, Yesumbed ye kedmengkandeendan yaa yedmoon, “Keyaa dibiribko, ne kuu wene kurikuri kera.” andoon. ³³Kwanandekore, yembed Pita yoom Yems yoom Yoon yoom kuu be wonoon. Kwane, ye niindem aom kuu miin kubiyiibban kere dabab darewoob kerunoon. ³⁴Kowe, yembed yi yaa yedmoon, “Ne niindem aom kuu dabab ware yiminban miin anam keroon kowe, bobnandamaan areb. Kwani kowe, keyaa dobere kereknime.” andoon.

^m 14:22Gurik wengbed “bred” andoon.

³⁵Kwanandekore, yaro wene angkambed okad yiri bumangkene korok kankibine kurikuri kere yedmoon, “Kiwaan wedmebka, aron kee ne yaa kuu burudanduk. ³⁶Ambe,” Ambe, komo kamandameeb kuu jobdoodiibban kowe, ne yaa durud yewed ye dabab ke monoon kee ebka kande. Kumban, ne dowaken yaambbedban, eb dowaken yaambbed kerok.” andoon.

³⁷Kwane, Yesu kuu ika menene wedmoonka ye kedmengkandeendan ayoobmim kuu unuk dangiwen kowe, yembed Pita yaa yedmoon, “Saimon, eb kuu angkewenoo? Eb kuu aron awa mimo kwane aromne kerekne dibaraabbankowoo? ³⁸Kwane, ambarakmi yaa kuu kombaraibban andi ye dowad kurikuri kamenib kerekbirime. Inamen aom kuu dowakeniib kumban id kuu aromnindeban keroon.” andoon.

³⁹Angkon amaniib wene anuk kurikuri keroon areb kwane keroon. ⁴⁰Kwanekore, ika mene wedmoone, yi kuu unuk dangiwen, amborom kuu unukudbed dabab waroon kowe. Yi kuu “Anam ambarakmuwen.” ande meenekorib, inandindo keriwen.

⁴¹Kwane, Yesu angkon ika wene ayoobmim yeenbon kurikuri kerekore, mene wedmoone dangiwen kowe, yembed yi yaa yedmoon, “Yiib kuu ika dangenib yiidkaib dee? Yimin kui! Wedmime, Karub Ye Mingki kuu ambodangenib awine ambarakmidan yi dingki ari kowi yaron muneen kii! ⁴²Kowe, yaro deediribko wenem. Ne yaa ambodangoonman kuu ke monoon kei.” andoon.

Yesu Awineniwen

(Mt 26:47-56, Lk 22:47-53, Yn 18:1-12)

⁴³Yembed kwane dakmeene, wad ayoob ye karub maa Yudas yoom kadaareb yoom kuu kerewangiib atdebokiib kumbed Yesu aweneyiib yaa mene angkadiriwen. Yi kuu God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok korok darewoob yoom Yuudan yi amob kedmengkandidan yoom Yuudan yi aamkono aamkono yoombbed yedmiwenkob, miniwen.

⁴⁴Yudas kuu korok korok domondekore, kadaareb yaa ambodange akme korokbi ye dowad yedmoon, “Kane yaa mandamuk kerunaniin kuu awine nenwinime.” andoon.

⁴⁵Kwane, menenib Yudasbed erebnariyiibban kumbed Yesu yaa mene “Kedmengkandi korok ee.” ande yedmekore, mandamuk kerunoon.

⁴⁶Kwanoone, karub miniwen kumbed Yesu wii aom kowi ye dowad awineniwen. ⁴⁷Kwane, ye kedmengkandeen ye karub maambbed ye kerewang ye kobaiknong yaambbed awine biandekore, God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok darewoob ye deme karub ye kenood dankaroon.

ⁿ 14:36Kukuu Aram wengbed *Abba* ande wongkoon.

⁴⁸Awineniwe, Yesumbed yedmoon, “Ne kuu bondan yi korok dee? Komandiwed kerewangiib atdebokiib kwane awinewok miniwen?”

⁴⁹Aron korem ne kuu yiwiib yaa mene kurikuri boyambib darewoob ye kuuk aom kedmengkandembirimain kumban, yiib kuu kuyaambed awinewindo. Kowe God Ye Weng Karadmo ye weng id kuu anam keroonkob kii.” andoon. ⁵⁰Andoone, ye yoman winiwendan korem kuu kirokmone kabaanmo wenebiwen.

⁵¹Kewedman mamaa Yesu ye yoman wonoon kuu ebkad doboob kawanmo derene doreen. Ye kwangkong Yesu ye yoman wonoone awineniwen kumban, ebkad yaamo awiniwen kowe, ⁵²moradmoone ebkad kuu biandiwe, ebkadiibban otkadmo kombiri wonoon.

Kangdod Sanidirin Wengyundi

(Mt 26:57-68, Lk 22:66-71, Yn 18:12-13,19-24)

⁵³Yimbed Yesu nen God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok darewoob yaa winiwen. Kwani kowe, God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korokdan korem yoom Yuudan yi aamkono korok korok korem yoom Yuudan yi amob kedmengkandidan korem yoom menebe nedbiwen. ⁵⁴Kwane, Pita kuu Yesu ye yoman diamban anukbed menene God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok darewoob yambib kuuk aom awunoon. Kuyaambed korok ye ambib ye ambongko oonidan yena doriib kowe, yiyiib wene amot dia dibere yuruk dorokaan.

⁵⁵⁻⁵⁶Korok korok nedbiwen kuu kangdod Sanidirindan andimaib. Kwane, yi kuu Yesu ye ambarakmi miin arewa weng wengamberem ande dibiib, amborom kuu aye kowi ye ukum kowandamiib kowe. Karub yemoon mene dudanabe kwane ambarakmoon kii andi ye weng dakmiwen kumban, weng maa maa keriwen. Karub kuu yi weng ayooob ibmo kerindo kowe, aye ukum kowindeban keriwen.

⁵⁷Kwane, karub yenambed yaro mene dudi weng kee dakmiwen, ⁵⁸“Nubbed wengamburuwen kuu yembed yedmoon, ‘Nembed kurikuri boyambib darewoob karubbed yenbiwen kee monmarekori, aron ayooobmimmo karubbed yenbindo ye kurikuri boyambib darewoob yenbaniin.’ andoon.” andiwen, ⁵⁹kumban yi weng dakmiwen kuu karub yenambed dakmiwen arebban.

⁶⁰Kwani kowe, God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok darewoobbed yaro yi arinambo arimbed dembene Yesu yaa kaamonoon, “Eb kuu inandaabbankowoo? Karub kee kwane dakmiib kuu wengamberewenoo?” andoon, ⁶¹kumban Yesu kuu iwarimo kere inandindo.

Kwane, angkon ika Yesu yaa kaamonoon, “Eb kuu Godbed Kinoona Menewenman Keresu, God ye Mingki dee?” andoon.

⁶²Andoone, Yesumbed inandoon, “Ne kukui. Angkon Karub Ye Mingki ne kuu yiib wedmaniwe God ye wiwi angkambed diberekori, wiib arimbed mananiin.” andoon.

⁶³Kwanandoone, korok darewoob kuu God yaningko monmari ye weng wengambaraan ande meenoon kowe yeka ye ebkad birindekore, korok korok yaa kaamoon, “Karub maa ye weng maa wengambaranuub dee? Dowan! ⁶⁴God yaningko monmaroone wengamburuwen kii! Kwani kowe, yiib meeni kuu komo?” andoon. Andoone, korok korok korembed yedmiwen, “Anam ambarakmoon kowe, aye kowi ye ukum kirobi kumbedmo yimin kii!” andiwen. ⁶⁵Kwane, yenambed ye yaa kamok daadmenenib ebkad baradbed ye indob kebengkanekorib yi dingki nimingke ayenib kaamoneniwen, “God yaromkono yaambed dakme, kanembed kii, ande yaa!” ande kamiwen. Kwane, wii oonidanbed nenwene yakdariwen.

Pitambed Yesu Nekaadban Andimo Kamoon
(Mt 26:69-75, Lk 22:54-62, Yn 18:15-18,25-27)

⁶⁶Kwane, Pita kuu ambib kuuk aom doreene, God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok darewoob ye deme wonong koyu mamaa kuu kuyaa muneen. ⁶⁷Menenu wedmuune, Pita kuu amot dia dibere yuruk dorokaan kowe, angkon ika ongme wedmenekoru yedmeen, “Eb kuu Yesu Nasaretman yoom dohiriwen kii!” andeen. ⁶⁸Kumban yembed inandoon, “Ne nekaadban, kub weng kuu weng idiibban.” andekore, kuuk ambongko yaa wonoon.

⁶⁹Kwane, yumbed kuyaa doboroone wedmekoru, mene kuyaa doriibdan yaa yedmeen, “Karub kee Yesu ye karub kii!” andeen.

⁷⁰Anduune, yembed angkon yedmoon, “Nemban kii!” andoon.

Kumban aron doboobban keruune, kuyaa doriibdanbed yedmeniwen, “Anam, eb kuu Yesu ye karub, amborom kuu eb kuu Galeliman kowe.” andiwen. ⁷¹Kwanandiwe, yembed yemeren weng arewa ye woonbi weng dakmekore, yi yaa amob weng areb yedme kowoon, “Karub yiibbed kee daaniib kuu ne nekaadban kii!” andoon.

⁷²Andoone, erebnariyiibban ayam kabang ayoob andi kamoon. Kwanoone, Pita kuu Yesumbed ye yaa kwane dakmoon kuu “Eb kuu ne yaa ye kuu nekaadban andimo kame ayoobmimiib keraneebkob ayam kabang kuu ayoob keraneen.” ande yedmoon kuu ika meenekore, kubiyiibban darewoob kere ameng kamoon.

Paillet Ye Wengyundi Yesu Yaa
(Mt 27:11-26, Lk 23:1-3,18-25, Yn 18:28-19:16)

15 ¹Amkimo kaimbed, kangdod Sanidirindan korem, God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok korok kumbed Yuudan yi aamkono korok korokiib Yuudan yi amob kedmengkandidaniib kuu weng mimo keruwen. Kwane, Yesu kuu yengbekorib nenwene Yuudan yi korok Rom ye karub yaningko Paillet ye dingki ari kowiwen.

²Kwane, Pailletbed ye yaa kaamonenoon, “Eb kuu Yuudan yi king dee?” andoon. Andoone, Yesumbed inandoon, “Ee, ebka ku yedmeeb kui.” andoon.

³Kwanandoone, God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok korokbed Yesu kuu kwane ambarakmoon kii andi ye weng yemooon Paillet yaa daaniwen ⁴kowe, Pailletbed angkon ika Yesu yaa kaamonoon, “Eb kuu inandaneeb dee? Yi weng yemooon kuu wengamberewenoo?” andoon ⁵kumban, Yesu kuu inandokban keroone, Paillet kuu binangkoon.

⁶Kuyaron doriib kumaom kuu Burudandoon ye orok ane downan kerekorib, Yuudan yaa ooni ye korok darewoob Romdan nenkowiwen kumbed Yuudan yi dowaken weng wengamberekore, wii aom doriib ye karub mimo nen bunangka kowimaan. ⁷Anuk yiri kuu karub maa yaningko Barabas yoom karub yena yoom kuu gapman yaa bon kere nangmene karub maa ogoodmo aye kowiwen kowe, ye kuu wii aom doreen.

⁸Kwane, kadaareb kuu Pailletib yaa menenib karub wii aom ma nen bunangka kowi ye dowad nedbe mene ye yaa kaamoniwen. ⁹⁻¹⁰Kumban, ye kuu yekaadkeroon kuu God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok korok kuu Yesu yaa wungkanekorib, Paillet ye dingki ari nenkowiwen kowe, kadaareb yaa kaamondoone, “Yiib dowaken kuu karub nen bunangka kowaniin kuu Yuudan yi kingoo?” andoon.

¹¹Kumban God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok korokbed kadaareb yaa kwananuub kuu amun kii andi ye weng yedmendiwe, kadaarebbed yedmiwen kuu “Yesumban, Barabas kii.” andiwen.

¹²Kwani kowe, Pailletbed yi yaa kaamondoone, “Yiibbed ye yaa Yuudan yi king andimaib kowe, ye yaa kuu komo kamaniin?” andoon. ¹³Andoone, yimbed komkiwen, “Ye kuu aye at ming arimbed kinime!” andiwen.

¹⁴Andiwe, Pailletbed kaamondoone, “Komandiwed kii! Komo ambarakmoon kee?” andoon kumban, yimbed naawonmo komkiwen, “Ye kuu aye at ming arimbed kinime!” andiwen.

¹⁵Kwanandiwe, Paillet ne yaa kubewime dowad kuu yi dowaken yaambed wengamberekore, Barabas nen bunangka kowekore, Yesu kuu ana nangmidan yaa nenkonde yedmoon, “Nong yikyikiibbed ye angkurom angka wangkanibko bakumbed at ming ari darime.” andoon.

Ana Nangmidanbed Yesu Damangkaniwen

(Mt 27:27-31, Yn 19:1-16)

¹⁶Kwane, ana nangmidanbed Yesu nenwene king ye boyambib darewoob yaningko Pretorium aom aomnekorib, Pretorium aom ana nangmidan korem yaa baandiwe nedbiwen. ¹⁷Nedbekorib, ebkad doboob minodminodiib king yebkad areb kande Yesu yaa deebenib, nong yikbed

korok ari dereni yeman ongmekorib ye yaa dereneniwen. ¹⁸ Kwane, “Eb kuu Yuudan yi king oi, eb yaa kubebduub kii!” ande yedmenib, ¹⁹ ye korok ari bingkombed ika ika ayenib, kamok daadmenenib, bumangke dingki ari kankoone korok okad yiri badmendenib ye yaa damangkanenib kamiwen. ²⁰ Kwane kame downan kerekorib, ebkad doboob minodminodiib kuu biandekorib, Yesu yebkadbed ika dereneniwen. Kwane, bakumbed at ming ari dari dowad nenwiniwen.

Yesu Kuu Bakumbed At Ming Ari Dariwen

(Mt 27:32-44, Lk 23:32-43, Yn 19:16-24)

²¹ Siti Sairinman maa yaningko Saimon, Aleksandee yoom Rufus yoom yi awodki kuu kambong maa yaambad mene ana nangmidan kee burudandandamoone, yimbed ye kuu awinekorib, yedmeniibkob Yesu ye at ming kuu yembed kankarine wonoon.

²² Kwane, ana nangmidanbed Yesuyiib at ming karinooon ye karuwiib kuu be Golgota yaa benwiniwen. Golgota ye weng id kuu Nangkarakbon. ²³ Benwiniwa, wain ok yewed kebeni yeman ye muramurayiiib yuundekorib, Yesu yaa anak ande kamiwen, kumban koroonoan anindo. ²⁴ Kwane, Yesu kuu nende at ming ari kowekorib, ye dingkiyiiib yoniib kuu bakumbed at ming yaa darekorib, kankoone maniwen. Kwane, Yesu yebkad kuu ana nangmidanbed nekwenib, bot yaa aningkoyiib kuu kirare ebkad mimo karub mimombad kandimo kamiwen.

²⁵ Bakumbed dariwen yaron kuu amkimo 9 oklok. ²⁶ Kumbed, at ming ari yembed kwane ambarakmoon ye kerekiib kwane wongkiwen kuu “YUUDAN YI KING” ande wongkiwen. ²⁷⁻²⁸ Angkon, yimbed Yesu ye wiwi angkayiiib ye an angkayiiib kuu yid be yenbandimaib ye karub ayoob kuu at ming yaa bakumbed darekorib, bendariwen.^o

²⁹ Kwane, yena kuu burudandande wenonib, Yesu yaa yi korok waaburukme damangkani weng daaniwen kuu “Kedi, eb kuu kurikuri boyambib darewoob monmarekoreb, aron ayoobmimmo kurikuri boyambib darewoob yeeb arumaneeb kowe, ³⁰ at ming arimbed kameneyaa, ebkareb bobni yaa kuu burudande wadkereyaa!” ande kameniwen.

³¹ Kwamune dakmenabiwen areb kuu God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok korok yoom Yuudan yi amob kedmengkandidan yoom kangkon yikareb Yesu yaa damangkani weng arewa dakmiwen, “Yembed nimakarub kuu bobni yaambad ongmenoon kumban yekareb kwani kuu yiminban kii! ³² Ye kuu Keresu kere Yuudan yi King keroon kowe, at

^o **15:27-28** Buk Maak yenamo kurin kurin wongkiwen kuu weng keyiib: Kwani kowe, God Ye Weng Karadmo kuu anam id keroon kuu “Ye kuu amob domangkidaniib yaa kumaom nenkowiwen.”

ming arimbed kamonok. Kwananeene wedmanuub kuu nub kuu ye yaa anam andanuub.” andiwen. Ayoob at ming arimbed dariiwe doriibdan kwangkon ye yaa damangkani weng arewa dakmiwen.

Yesu Kuu Bobnoon

(Mt 27:45-56, Lk 23:44-49, Yn 19:28-37)

³³Kwane aronkob keruune, kumunbed okad korem kuu kebenoon. Kebenone kwane wene awas ayoobmim dowan kereen. ³⁴Kwane, Yesumbed naawon komkoon, “*Eloi, Eloi, lama sabaktani?*” andoon ye weng id kuu “Ne God, ne God, komandewed ne domowewen?” andoon.

³⁵Kwanandoone, ye dia doboriwendan kuu wengamberekorib yedmiwen, “Wengaiwo, Elaidya yaa baandoon kii!” andiwen. ³⁶Kwane, karub maambed kabaanmo wene ok awinimaan ye obkod kande ok wain derewiib kuu kankubune bingko ari yengbekore, Yesu yaa kanwene ok konako anak anded. Kwane ok anoone, yembed yedmoon, “Ye domonenekorub, wedmem. Elaidyambed mene ye nenkamonok mananeen dee?” andoon.

³⁷Kwane, Yesu kuu inum yeenbon nare kabang darewoob andekore bobnoon.

³⁸Kwane, kurikuri boyambib darewoob yambongkodem yaa kebeni ye dabua nomkonombed ongmiwen kuu arimbed wene yiri kuu birindoon.

³⁹Kwane, Romdan yi ana nangmi korok kuu Yesu ye murubia ari doberene wengamboroone yembed komarewa kabang andene bobnoon kuu wedmoon kowe yedmoon, “Ii anam, karub kekee God ye Mingki kii!” andoon.

⁴⁰Nima yena kwangkon kuyaa yaro wene ambab arebbed doro kerekniib. Yi kumaom kuu Meri Yems embeng yoom Yoses yoom yi awaan yoom Meri Magdalen yoom Salome yoom kui. ⁴¹Galeli angka Yesu awene yoom doriib yaronbed Yesu awene yaa nima keembed animan awene bangkandimaib. Nima yemoon yena yoom Yesu yoom Yerusalem aom miniwendan kwangkon kuyaa doriib.

Yesu Ye Id Kuu Mangkiwen

(Mt 27:57-61, Lk 23:50-56, Yn 19:38-42)

⁴²⁻⁴³Yosef Arimateaman ye kuu kangdod Sanidirin aom kuu ye kuu aningkoyiib, angkon ye kuu Godbed korok kere ooni yaron mananuun ande meedmi ye karub. Kwane, Sabat ye nekwi aron kereen kowe, oobnone ye kanangkod Pailetiib yaa wene Yesu ye bob mangki dowad kaamonoon.

⁴⁴Kwane, Pailit kuu Yesu kirod bobnoon ye weng wengamberekore binangkoon kowe, ana nangmidan Yesu nenwiniwen yi korok yaa mene andoone monoone kaamonoon. ⁴⁵Kaamonoone, “Ee bobnoon kii.”

andoone Pailletbed Yosef yaa yedmoon, “Ee, yimin, ye bob kuu kande.” andoon.

⁴⁶Kwanandoone, Yosefbed dabua doboob kawanmo moonekore, Yesu ye bob kande dabuambed bedmenekore, dumnad aom aangko kaat angka anuk niriwen ye bobkonombon dem kumaom kanwene kowoon. Kankowekore, bot dabonmo darewoob kumbed bot dem ambongko yaa kanboronmo wene kebenoon. ⁴⁷Kwane, Meri Magdalen yoom Yoses yawaan Meri yoom kuu mangkiwen kuyaa wedmiwen.

Bobnoon Yirimbed Demboon

(Mt 28:1-10, Lk 24:1-11, Yn 20:1-8)

16 ¹⁻²Kwane, Sabat aron dowan keruune, awari amkimo aron yaro menuun yaambed Meri Magdalen yoom Yems yawaan Meri yoom Salome yoom kuu bobkonombon botdem yaa wene Yesu ye bob id yaa baeb amun yeman mooniwen kuu ambenem ande winiwen. Wenonib, wedyambed ³yikareb kaamobiwen, “Kanembed bobkonombon botdem yambongko kebeniwen ye bot kuu mondare kan angkara kowaneen kee?” andiwen. ⁴Kumban, yi indob kankoone wedmiwen kuu botdem ambongko kebeniwen ye bot kuu miin darewoob kumban kanboronmo angkanoon.

⁵Kwane, bobkonombon botdem aom aomnekorib, wedmiwen kuu kewed areb ebkad doboob kawanmo inwaroon kumbed wiwi angka dibeen kowe, kwane wedmekorib, binangke uniwen. ⁶Kwaniiwe, yembed yi yaa yedmoon, “Binangke unaib. Yiib kuu Yesu Nasaretman at ming arimbed dariwen kui ande wedmok miniwen, kumban ye kuu demboon kii! Kemaomban. Wedmime, ye bob id kanwene kowiwen kuyaa kuu. Dowan! ⁷Kwani kowe, wene Pita yoom Yesu ye kedmengkandeendan yena yoom yaa yedmibko, ‘Galeli yaa winime, yedin kuyaa weneen kowe. Ye weng kunduk anuk yedme kowoon kwamune kowe, yiib kuu kuyaambed wedmenaniib kii.’ andime.” andoon.

⁸Kwane, nima kuu binangki darewoowiib kiringmiyiib bobkonombon ye botdem aombed bunangka wene kirokmone winiwen. Kwane, wene karub maa yaa daandindo, amborom kuu uni darewoob keruwen kowe.^p

⁹Yesu kuu Sande amkimo kaimbed demboon. Dembekore, ibduruk kuu wene Meri Magdalen yaa angkanoon. Kurin kuu yu kuu awad arewa ediib ibnendiwen kowe, yembed yedme yenburoon. ¹⁰Kwane, angkanoone, yumbud wenenu ye yoom doboriwendan kuu yuudiyiib amengiib kamiib yaa wene daandeen. ¹¹“Yesu kuu wad doreene wedmengan kii!” ande daandeen kumban, yi kuu yu weng kuu anamban ande meeniwen.

¹²Kwanoon ye yoman kuu karub ayoob dura kiwaan ari winiwe, Yesu kuu yi yaa angkanoon, kumban ye kuu karub maaaa ande meeniwen.

P 16:8Buk Maak kurin kurin wongkiwen yemoon kuu ves 9bed wene ves 20iibban.

¹³ Kwane, yi ayoobmim dakmekorib, Yesu kuu domondoone yi kuu wene kedmengkandeendan yena yaa komo keroon kuu daandiwen, kumban yi weng kwangkong anamban ande meeniwen.

¹⁴ Amaan, Yesu ye kedmengkandeendan 11iib kuu animan aniiwe, Yesu kuu yi yaa angkanekore ongkandoon, amborom kuu yi anam andi kuu embengmo kowe yenambed yi yaa mene “Yesu demboone wedmuwen kii!” ande yedmiwen, kumban yi mimyob kuu kamkono kere wengamberedandiwen kowe.

¹⁵ Kwane, yembed yi yaa yedmoon, “Okad yimin yimin yaa wene ne weng amun nimakarub korem yaa daandime. ¹⁶ Kanembed anam andekore baptais kerundaneen kuu, nembed bobni yaa kuu burudande nenwananiin. Kumban kanembed anam andaanban kuu ukum konaniin. ¹⁷ Ne weng wedme anam andi yeman kuu anam andiwendanbed dud korokbaniib kuu kei. Ne aromkono yaambad awad arewa yaa yedme yenburaniibe angkanimo kamaniib. Angkon weng yeeb dakmaniib. ¹⁸ Angkon niin arud niin kuu yi dingkimbed kandenib bobni ok anenib kamaniib kumban bobnaibban amunmo dobaraniib. Angkon bob anikaddan yaa kuu yi dingkimbed yi ari nongkobe kurikuri keraniibe wadkeraniib, kui.” andoon.

¹⁹ Yariman Yesu kuu kwamune daande dowan keroone, ye kuu Ewen ari nen daanoone God ye wiwi angkambad dibeen. ²⁰ Kwane, ye kedmengkandeendan kuu okad yemoon kuna kuna yaa wenebe Yesu ye weng amun dakmenmo yarebiibe, Yariman yaromkonombad awande ye dud kedmengkandi ongmenaboong kowe, ye weng amun kuu weng anam ande korokbendoon.